

KAMU DİPLOMASİSİNDE SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ ROLÜ VE ÖNEMİ
THE ROLE AND IMPORTANCE OF CIVIL SOCIETY ORGANIZATIONS IN PUBLIC
DIPLOMACY

Nuraiym Usmanova

ORCID ID: 0000-0002-8869-0055

Prof. Dr. Gülcan IŞIK

ORCID ID: 0000-0002-6296-7802, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

ÖZET

21. yüzyılın kuşkusuz en önemli paradigma değişimlerinden birini küreselleşme süreci oluşturmaktadır. Bu süreçle beraber siyasal, sosyal, ekonomik pek çok alanda köklü değişimler yaşandı, yeni yol ve yöntemler keşfedildi, eski yöntemler yeniden inşa edildi; sonuçta yepyeni bir anlayışla karşı karşıya kaldık. Uluslararası ilişkilerde küreselleşmenin etkisiyle devletler ve toplumlar arasındaki ilişkiler değişime uğramış, dış politikada geleneksel diplomasinin yanında yeni bir mekanizma olarak kamu diplomasisi ortaya çıkmıştır. Çağımızda kamu diplomasisi, diplomatların, gazetecilerin, uluslararası ilişkiler teorisi alanındaki uzmanların, pazarlamacıların çalıştığı, çok çeşitli görüş ve yaklaşımlara yol açan disiplinlerarası bir alandır. Bununla birlikte, bu fenomenin özünü ortaya koyan iki genel bakış açısını ayırt etmek mümkündür. Bazıları kamu diplomasisini modern halkla ilişkiler mekanizmalarının daha aktif ve usta bir kullanımı olarak görmekte ve kamu politikasının amaçlarını desteklemekte ve yaygınlaştırmaktadır. Diğerleri kamu diplomasisinin görevinin devletin hizmeti olmadığına değil, uluslararası ilişkilerdeki karşılıklı anlayışı derinleştirmek için diğer ülkelerin sivil toplumuyla doğrudan bağların kurulmasına inanmaktadır.

Sivil toplum kuruluşları kamu diplomasisinin kilit unsurlarından biridir ve dış politikada da büyük bir öneme sahiptir. Son zamanlarda yaşanan toplumsal değişimler ile sivil toplum olgusu, ekonomiden politikaya, kültürden sosyal hayata kadar geniş bir yayılma alanına sahip olmaya başlamıştır. Bu nedenle ülkeler dış politikasında sivil toplum kuruluşlarını kullanarak kamu diplomasisi faaliyetlerini yürüttüğü malumdur. Türkiye de bu alanda son zamanlarda çok etkin olmaya başlamıştır. Örneğin, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı (TİKA), Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB), Afet ve Acil Durum Başkanlığı (AFAD) vb. kurumlar Türkiye'nin dış politikasında etkin bir rol oynamaktadır. Bunun dışında Türkiye'de eğitim gören uluslararası öğrencilere yönelik faaliyetler yürüten Uluslararası Öğrenci Dernekleri Federasyonu (UDEP) da kamu diplomasisi alanında çalışmalar gerçekleştirmektedir.

Bu çalışmada UDEP'in Türkiye'de eğitim gören uluslararası öğrencilere yönelik yaptıkları faaliyetlerinin kamu diplomasisi geliştirmede yararlı olup olmadığını tespit etmek amaçlanmaktadır. Aynı zamanda UDEP'in yürüttüğü faaliyetleri ele alınacaktır. Araştırmada yarı yapılandırılmış mülakat yöntemi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kamu Diplomasisi, Sivil Toplum Kuruluşları, UDEP.

ABSTRACT

One of the most important paradigm shifts in the 21st century is undoubtedly the globalization process. Radical changes occurred in many political, social and economic fields, new ways and methods were discovered, and old methods were rebuilt by this process; as a result, we faced a brand new approach. The relations between states and societies have changed with the effect of globalization

in international relations, and public diplomacy has emerged as a new mechanism in foreign policy in addition to traditional diplomacy. Nowadays, public diplomacy is an interdisciplinary field where diplomats, journalists, experts in international relations theory and marketers work leading to a wide range of views and approaches. However, it is possible to distinguish two general perspectives that reveal the essence of this phenomenon. Some people observe public diplomacy as a more active and skillful use of modern public relations mechanisms and support and promote the objectives of public policy. Others believe that the task of public diplomacy is not to serve to the state, but to establish direct links with the civil society of other countries to strengthen mutual understanding between nations.

Non-governmental organizations are one of the key elements of public diplomacy and have a great importance in foreign policy. With the recent social changes, the phenomenon of civil society has started to have a wide spreading area from economy to politics, culture to social life. Therefore, it is known that countries carry out public diplomacy activities by using non-governmental organizations in their foreign policy. Turkey also recently began to be very active in this area. For example, the Turkish Cooperation and Coordination Agency (TİKA), the Turks Abroad and Relative Communities Presidency (YTB), the Disaster and Emergency Presidency (AFAD) and other institutions play an active role in Turkey's foreign policy. Besides, Turkey International Student Association Federation (UDEP), which carries out activities for international students studying in Turkey also carries out studies in the field of public diplomacy.

This study aims to determine whether the educational activities conducted by UDEP for international students in Turkey useful or not in the development of public diplomacy. At the same time, the activities carried out by UDEP will be discussed. The semi-structured interview method was used in the research.

Keywords: Public Diplomacy, Civil Society Organizations, UDEP.

Giriş

Gün geçtikçe gelişen dünya her alanda yeniliklere, değişimlere yol açmıştır. Özellikle teknoloji alanındaki gelişmeler ülkelerin klasik kamu diplomasisi anlayışını modern kamu diplomasisi haline dönüşmesine katkı sağlamıştır. Kendini dış dünyaya daha iyi anlatabilme ve amaçları doğru, etkili bir şekilde aktarabilme ülkelerin kamu diplomasisine daha fazla yoğunlaşmasını kazandırmıştır.

Sivil toplum kuruluşları, küreselleşme çağının politika oluşturan aktörlerinden biridir. Türkçe’de ‘sivil toplum kuruluşları’ olarak kullanılan kavram, Avrupa ülkelerinde ‘non governmental organizations’ şeklinde kullanılmaktadır ve hükümet dışı örgütler veya devlet dışı örgütler anlamına gelmektedir. Tarihsel olarak her toplumda devlet dışı organizasyonların çok eskilere dayanması gerçeğine rağmen, aslında İkinci Dünya Savaşı sonrasında dünya gerçekleri ile STK’ların gündeme geldiğini söylemek abartı olmayacaktır. Devletler ve toplumlar arasındaki anlaşmazlıkları çözerek uluslararası kurum ve kuruluşlarının, yani BM çatısı altında oluşturulan alt birimlerin, tesis edilmesi çalışmalarını ile devlet dışı organizasyonlar teriminin doğuşunun gerçekleştiğini ifade etmek mümkündür (Talas, 2011:5).

Küreselleşmenin etkisinin nedeniyle de ülkeler arasında uluslararası faaliyetlere önem vermeleri de artmaktadır. Dünya çapında ülkeler kendi aralarında bilim, eğitim, kültür ve sanat alanlarındaki çalışmalar da bunu kanıtlamaktadır. Ülkeler soğuk savaşla değil artık gönülleri kazanmaya yönelik politikaları yürütmektedirler. Bu alanda sivil toplum kuruluşları etkin rol oynamaktadırlar. Türkiye de bu süreçte geri kalmamıştır. Son zamanlarda Türkiye bu alana çok önem vermektedir. Örneğin, Türk

İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı (TİKA), Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB), Afet ve Acil Durum Başkanlığı (AFAD) vb. kurumlar Türkiye'nin dış politikasında etkin bir rol oynamaktadır. Bunlar dışında 2012 yılından itibaren Türkiye'nin dış politikasının gelişmesine büyük katkı sağlayan Uluslararası Öğrenci Dernekleri Federasyonu (UDEP) da buna bir örnek STK'dır.

“Kamu Diplomasisinde Sivil Toplum Kuruluşlarının Rolü ve Önemi” araştırma konusudur. Araştırma kapsamında, sivil toplum kuruluşları ve kamu diplomasisi ele alınmıştır. Bu noktada sivil toplum kuruluşlarının kamu diplomasisi faaliyetleri ve bu faaliyetlerin önemi de ortaya konulmuştur. UDEP özelinde yapılacak olan bu incelemede; söz konusu federasyonun Türkiye’de öğretim gören yabancı uyruklu öğrencilere yönelik yaptığı kamu diplomasisi faaliyetleri, federasyonun çalışma alanları, amaçları, ideolojisi ve yürüttüğü etkinliklerin öğrencilerde yarattığı etki ortaya konulacaktır.

UDEP’in araştırma örneği olarak seçilmesinin nedeni; Türkiye’de birçok noktada temsil edilen bir sivil toplum kuruluşu olmasıdır.

UDEP’in Türkiye’de eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilere yönelik yaptığı faaliyetleri ve bu faaliyetlerin kamu diplomasisi oluşturmada yararlı olup olmadığını tespit etmek araştırmanın en önemli amacıdır.

Modern dünyadaki politik süreçte sivil toplum kuruluşlarının önemi her geçen gün artmaktadır. Ülkeler ve halkları arasında fikir alışverişinde bulunmada, ortak eylemlerin ve etkinliklerin yürütülmesinde son derece önemli kuruluşlar olan STK’lar, hak ve sorumluluklarıyla da küreselleşmişlerdir. Öyle ki, artık küresel bir STK ortamı oluşturulmuştur. Birçok ülkede kamu diplomasisi alanındaki sivil toplum örgütlerinin sayısındaki hızlı artış, hem bu örgütlerin yeteneklerinin takdir edilmesi; hem de uluslararası arenada onun jeopolitik, jeo-ekonomik ve jeo-kültürel görevleri çözmede yumuşak bir güç olarak kullanılmasını doğurmuştur. Son dönemlerde dünyada, özellikle Türkiye’de kamu diplomasisi alanında uluslararası öğrenci programları kapsamında devlet kurumlarının yanında STK’ların da yer alması sıkça görülmektedir. Buradan hareketle bu çalışmada Türkiye’de ilk ve tek STK olarak uluslararası öğrenci hareketliliğine ilişkin çalışmalar yürüten UDEP’in yer alması önem taşımaktadır.

Araştırma İstanbul İlinde lisans, yüksek lisans ve doktora seviyesinde eğitim görmekte olan UDEP faaliyetlerine katılan 60 öğrenci ile sınırlandırılmaktadır. Araştırma yöntemi olarak yarı yapılandırılmış mülakat tekniği kullanılacaktır. Elde edilen bilgiler nitel analiz ile değerlendirilecektir. Çalışma üç bölüme ayrılmıştır. Birinci bölümünde; sivil toplum ve sivil toplum kuruluşları incelenmiştir. Öncelikle sivil toplum kavramı ile ilişkin bilgiler ele alınmıştır. Daha sonra sivil toplum kuruluşları kavramı hakkında bahsedilmiştir.

Çalışmanın ikinci bölümünde; kamu diplomasisi kavramının tanımı, ortaya çıkışı ele alınmıştır.

Üçüncü bölümde ise öncelikle yapılan mülakat çalışmasının amacı, önemi, varsayımları, sınırlılıkları, yöntemi, araştırma modeli ve hipotezleri açıklanmıştır. Ardından Uluslararası Öğrenci Dernekleri Federasyonunun (UDEP) kuruluş tarihi, vizyonu, misyonu, federasyon altındaki dernekler ve federasyon birimleri, federasyonun yaptığı faaliyetler hakkında literatür taraması yapılmıştır. Ondan sonra UDEP faaliyetlerine katılan öğrencilerle gerçekleşen mülakat sonuçları analiz edilerek genel bir değerlendirme ile sonuçlandırılmıştır.

Kamu Diplomasisi

Kamu diplomasisi, dünyanın çoğu ülkesinin dış politika faaliyetlerinde önemli bir yer tutar. Kamu diplomasisi terimiyle, bazı araştırmacılar "hükümetler, kuruluşlar veya bireysel vatandaşlar tarafından politik bir kaynak olarak bilgi oluşturma, dağıtma, kontrol etme, kullanma, işlemde geçirme" anlamışlardır. Halen siyaset biliminde hakim olan kamu diplomasisi anlayışı, diğer ülkelerin toplumlarıyla devlet etkileşim politikası anlamına gelmektedir.

Uzun süredir kamu diplomasisi, devletin dış politikasının en güncel araçlarından biri olarak kabul edilmektedir. XXI yüzyılda, olumlu bir imajın yaratılması, uluslararası ilişkilerde oyuncuların en önemli görevlerinden biridir. Ülkenin ulusal çıkarlarının tanıtımını büyük ölçüde kolaylaştırır. Kamu diplomasisi, devletin olumlu bir imajını inşa etmede önemli bir rol oynar. Ancak, bu kavram oldukça belirsiz bir anlamsal içeriğe sahiptir. Genellikle bilimsel araştırma metinlerinde "kamu diplomasisi" teriminin "propaganda", "yumuşak güç", "devlet markalaması", "halkın diplomasisi", "kültürel diplomasi", "dış kültürel politika" gibi kavramlarla benzerleri vardır. Bu bölümde, kamu diplomasisi ile belirtilen kavramlar arasındaki benzerlik ve farklılıklar ele alınmıştır. Bilimsel literatürde çok farklı kamu diplomasisi tanımları vardır. Kamu diplomasisinin doğasını daha iyi anlamak için, farklı tarihsel dönemlerde bu terimin çeşitli yaklaşımları ve tanımları incelenmelidir.

Birçok ülkenin dış politikasında kullanılan ve genellikle kamu diplomasisi ile tanımlanan bilgi, kültür ve eğitim alanındaki programlar, 21. yüzyılda kalkınmaya yeni bir itici güç getirmiştir ve sonuç olarak devlet yapıları, çeşitli devlet dışı aktörler ve bilim topluluğunun ilgisini çekmiştir. Bu durum birkaç faktörden kaynaklanmaktadır. Bunlardan en önemlilerinden biri, kamu diplomasisi programlarının usta ve aktif kullanımının, etki alanını genişletmek, pazarları aramak, ülkenin prestijini arttırmak, vb. gibi politik ve ekonomik görevlerin uygulanmasını sağlayabileceğinin gerçeğe uygun çoğunluğun tanınmasıdır.

Uluslararası diplomasi yöntemlerinin uluslararası ilişkiler sistemi arasındaki popülerliğinin ikinci etkeni ise, internet, internet medyası, özellikle sosyal ağlar ve diğerleri gibi bilişim teknolojilerinin, aktif internet kullanıcıları aracılığıyla yabancı toplumları etkileme yöntemlerinin geliştirilmesini tetikleyen, ilerici bir gelişme olduğu düşünülmektedir. Bu yöntemler, örneğin, dijital diplomasi olarak adlandırılan ve sonra da uzman toplumu kamu diplomasisi yöntemlerini daha iyi anlamaya yönlendiren gelişmiş devletlerin cephaneliğindeki yerini almıştır.

Yeni kamu diplomasisinin geliştirilmesinde üçüncü faktör, bu alandaki yeni bilimsel kavramların geniş çapta yayılmasıdır. Bu kavramlar sadece akademi'de değil politikacılar, gazeteciler ve uluslararası ilişkilerdeki çeşitli uzmanlar arasında da popülerlik kazanmıştır. Yeni "yumuşak güç" kavramları, ulusun markası ve stratejik iletişim, kamudaki (kültürel) diplomasi uygulamasındaki tarihsel deneyimin genelleştirilmesi ve yeniden düşünülmesinin yanı sıra farklı ülkelerdeki modern kamu diplomasisinin gelişimi hakkındaki tartışmaların temelini oluşturmuştur. Bu diplomatik aracın hayata geçirilmesinde dördüncü faktör ise, 2001'deki iyi bilinen olayların ardından ABD ile Ortadoğu ülkelerinde İslami köktencilik arasında ortaya çıkan ideolojik savaştır. Washington, Orta Doğu'daki etkilerini genişletmek ve imajını geliştirmek için aktif dış politika için kamu diplomasisi programlarına geri dönmüştür.

Geleneksel olarak, kamu diplomasisi tarihinde, kamu diplomasisi terimi yaklaşımına yönelik dört dönem ayırt edilebilir.

İlk aşama, kamu diplomasisi teriminin ortaya çıkmasıyla ilişkilidir. Kamu diplomasisi 19. yüzyılın

sonunda mevcut ABD yönetiminin gizli diplomasisine bir muhalefet olarak ortaya çıkmıştır. Terimin ortaya çıktığı tarihsel koşullar: Büyük Savaş, Büyük Güçlerin gizli diplomasisi, bu savaşın ardından, Rus İmparatorluğu ve Alman Reich'te dış politika belgelerinin tasfiyesidir. Bunu, ABD Başkanı W. Wilson'un Versailles Konferansı'nda, kamu kurumlarının kontrolünde bir tür diplomatik faaliyet biçiminde “kamu diplomasisi” terimine atanan sonsuza dek yeni bir topluma açık ve çok taraflı diplomasi yaratması gerektiği konusundaki bir konuşma izlemiştir.

İkinci aşama, kamu diplomasisinin özünü ve özelliklerini ortaya koymaktadır. 20. yüzyılın 50'lerinde, radyo ve televizyon gibi yeni bilgi teknolojileri, hem dış propaganda hem de kültürel politika yürütmek için daha aktif olarak uygulanmaya başlanmıştır. “Kamu diplomasisi” kavramı yavaş yavaş değişmeye başlamıştır; diplomatik uygulamanın tanımlanmasından dünya sahnesinde bilgi politikası alanındaki devlet eylemlerinin belirlenmesine kadar. 1953 yılında, tanınmış gazeteci, bilgin, kamuoyu kavramı kavramının yazarı William Lippmann, Washington Post gazetesinde yazdığı makalede, “kamu diplomasisi”, “propaganda” ve “psikolojik işlemler” başlıklı üç kavramı “kamu diplomasisi” terimiyle birleştirmiştir.

1950'lerin sonundan bu yana, tarih bilimi tarihsel arka planı, dış politika hedeflerini ve kamu diplomasisinin stratejisini araştırmıştır. Çoğunlukla, ABD'nin kültür, eğitim, bilgi, spor vb. alanlarındaki projelerinin analizi için araştırmacılar şu kavramları kullanmaktadırlar: “dış kültürel politika”, “kültürel diplomasi”, “insanların diplomasisi.” (Krasnikova, 2014:5)

Kamu diplomasisinin teorik anlayışı, ABD hükümetinin bu alandaki eylemleri üzerine belirli ampirik malzemelerin toplandığı 1950'lerde - 1960'larda başlamıştır. O zamanlar, dış çevreci politika veya kültürel diplomasi konusundaki söylem akademik çevrelerde hüküm sürmüştür. Sonraki yıllarda, uluslararası ilişkiler, tarih, Amerikan çalışmaları, uluslararası insani iletişim, sosyoloji, hedeflerini ve sonuçlarını farklı bir şekilde yorumlayan politik reklamcılık ve kitle iletişimi gibi bilgi alanlarında çeşitli kamu diplomasisi kavramları oluşturulmuştur.

“Kamu diplomasisi” teriminin klasik tanımı Flutcher Tufts Üniversitesi'nin Hukuk ve Diplomasi Dekanı 1965 yılında E. Gallion tarafından verilmiştir. Kamu Diplomasi Merkezi'ne ayrılan bir broşürde, şöyle ifade edilmiştir: “Kamu diplomasisi... kamu tutumlarının dış politikanın uygulanması üzerindeki etkisiyle ilgilenmektedir. Geleneksel diplomasinin ötesine geçen uluslararası ilişkilerin boyutlarını içerir: diğer ülkelerdeki kamuoyu hükümetlerinin yetiştirmesi, bir ülkenin özel gruplarının ve çıkarlarının başkalarıyla etkileşimi, uluslararası ilişkilerin kapsamı ve devlet politikaları üzerindeki etkileri, çalışmaları olan etkileşimler iletişim (diplomatlar ve yabancı muhabirler) ve kültürlerarası iletişim süreci ... Kamu diplomasisinin merkezi noktası, düşünce ve fikirlerin ulusötesi bilgi akışıdır.” “Kamu Diplomasisi; halkların tutumunun, dış politikanın oluşumu ve yürütülmesine yaptığı etki ile ilişkilidir. Kamu diplomasisi, uluslararası ilişkilerin geleneksel diplomasi dışındaki alanlarını kapsamaktadır; hükümetler tarafından yabancı ülkelerde kamuoyu oluşturulması, özel kuruluşlarının diğer ülkelerin kuruluşlarıyla etkileşimde bulunması, diplomatlar arasında iletişim sağlanması ve kültürler arası iletişim sürecinin geliştirilmesi...”

Gallion, ABD hükümetine, devlet tarafından uygulanan ve dünyadaki ABD ile uygun ilişkiler kurma yolundaki tüm önlemleri, ülkenin bilgi etkisini genişletmeyi belirten bu terime karar vermesini önermiştir. Mevcut propaganda programları, akademik değişim programları, politikacıların, işadamlarının ve ordu temsilcilerinin eğitimi ile tüm kültürel faaliyetler gibi araçlarla ilgiliydi. Bununla birlikte, diğer kaynaklara göre, terimin ilk olarak 1977'de Murphy Komisyonunun rapor metninde kullanıldığına inanılmaktadır (Dokuchaeva, 2016:2).

Sonraki yıllarda, “kamu diplomasisi” terimi hem bilimsel literatürde hem de pratikte nadiren kullanılmıştır. SSCB'nin çöküşünden ve Soğuk Savaş'ın sona ermesinden önce, hem teoride hem de pratikte ABD dış kültür politikasına ilişkin söylem egemen olmuştur. Mevcut durum, birçok Amerikan halkının, politik ve kültürel şahsiyetinin, devlet propagandası ve halkın güvensizliği unsurları anlamına gelen “kamu diplomasisi” terimine sert biçimde olumsuz tutumu ile desteklenmiştir.

Üçüncü aşama, Soğuk Savaş'ın sona ermesinden 11 Eylül 2001'deki terörist saldırılara kadar geçen süreyi içerir.

20. yüzyılın 90'lı yıllarında, ABD kültürel diplomasisindeki yeni bir Sovyet akademisyenler ve uzmanlar dalgasıyla birlikte, “kamu diplomasisi” terimi hem pratikte hem de bilimsel araştırmalarda egemen olmaya başlamıştır. ABD dış politikasına gelen siyasal iletişim teorisi ve yeni siyasal pazarlama kavramları da rol oynamıştır.

Dördüncü dönem, 2001 yılında ABD'deki terörist saldırıların ardından başlamıştır ve zamanımıza devam etmektedir (Rılov, 2016:13-15).

Sivil Toplum ve Sivil Toplum Kuruluşları

Sivil toplum kavramının oluşması uygarlık tarihine kadar uzanır. Sivil toplum olgusu için bir başlangıç olarak görülen antik çağ düşünürlerinden günümüzdeki düşünürlere kadar tartışılan konu bu kavramın tarihsel olarak gelişmesi ile ilgilidir. Aristo'ya göre sivil kavramı devlet olarak yorumlanmıştır. Bu çağlarda sivil toplum devletin yerine kullanılabilirdi. Zira bir sivil toplum kuruluşunun üyesi olmak aynı zamanda devlet üyesi (yurttaş) olmak anlamına geliyordu. Avrupa'da buna karşın 18 ve 19.yüzyıllarda sivil toplum ve devlet birbirinden farklı olarak yorumlanmaya başlamıştır.

“Sivil” sözcüğü, Latince "civis" kökünden türetilmiştir ve "yurttaş veya kenttaş" anlamına gelir. “Sivil toplum” ise, Fransızca'daki "société civile"den gelmektedir (Talas, 2011:3). Bütün bu kullanımlarına dayalı olarak, sivil kelimesi, aslında, vatandaş ya da vatandaşlık kelimesi ile eş anlamlı olmaktadır. Bir bakıma buradaki anlamıyla, sivil toplum, yurttaşlar toplumu olmaktadır (Ercan 2002: 75).

John Keane sivil toplumu “Sivil toplum, şiddet karşıtı, kendi kendine örgütlenen, kendi kendini değerlendiren veyansitan ve hem birbirleriyle hem de onların eylemlerini çerçeveleyen, sınırlayan veyansitan kılan devlet kurumlarıyla sürekli bir gerilim içerisinde olma eyleminde bulunan yasal koruma altındaki devlet-dışı kurumların karmaşık ve dinamik bir topluluğunu hem tanımlayan hem de tasavvur eden bir ideal-tip kategorisidir.” diye tanımlamaktadır (Keane, 1998:6).

Sivil toplumun bugünkü ayrıcalıklı konumuna gelmesine Batı Avrupa'nın geçirdiği sosyal, ekonomik ve siyasi evrimler sebep olmuştur. Batı için Orta Çağın karanlığı sivil toplum ile aşılarak Rönesans ve Reformla beraber düşünür ve filozofların artık “gelişme” hakkında konuşmalar yapmaya başladığı Aydınlanma Çağı'nı da ifade eder. Bu kavramın ortaya çıkmasındaki sebeplere bakıldığı zaman Avrupa'da sanayinin gelişmesi, ticari hayatın ortaya çıkması, kentleşme süreçleri olarak görülür. Artık ulaşım araçlarının herkese ulaşabilecek kadar çoğalması, aydınların yayılması, insanların kültürel hayatı yakından takip etmeleri ve bunun sonucu olarak kamuoyu oluşturabilme gücünün artması da sivil toplumun doğuşuna katkı sağlamıştır (Çaha, 1999:104).

Sivil toplum modern dünyamıza ulaşana kadar farklı evrelerden geçmiştir:

1. Birinci evrede klasik sivil toplum ve devlet kavramları birbirinden ayrılmıştır. Yani sivil toplum ve devlet arasındaki farklılık ortaya çıkmıştır.

2. İkinci evrede ise sivil toplumun devlete karşı iddiası söz konusudur. Bu devletin otoritesine karşı sivil toplumun içindeki bağımsız toplumların gelişmesinin önemini vurgular.
3. Bu evrede sivil toplum ve devlet ilişkisi daha da ilerlemiştir. Artık sivil toplum devletten ayrı olarak kendi halinde faaliyet yürüttüğü, ancak sivil toplumun kendini aşırı derece özgür hissetmesi sonrası çatışma üreteceği söylenir ve bu yüzden daha sert devlet gözetimine alınma ihtiyacı duyulduğu ifade edilir. Önemli nokta, sivil toplumun devlete nasıl baktığıdır.
4. Son evrede de devletin baskı siyaseti sivil toplumu boğar, bu nedenle sivil toplum devletten ayrı olmalıdır fikri yani bağımsız bir sivil toplumu kurma önemle vurgulanır. (Akın ve Erdem, 2004:22).

Günümüzde sivil toplum kavramına olan ilginin artması tesadüf değildir. İnsanlığın, yalnızca bilimsel ve teknolojik devrimin gelişimi ile değil, aynı zamanda demokrasi ve hümanizmin artan önemi ile ilişkili olarak, evriminin yeni bir aşamasına geçişinin başlaması buna neden olan durumlardan birisidir. Devletin şu andaki gelişimi, sivil toplumun kamusal yaşamın çeşitli alanlarına etkisini ve kamu politikaları üzerindeki etkisini artırma eğiliminde olduğunu göstermektedir. Sivil toplumun doğası, özünde, özyönetim uygulamasının kamusal yaşamın tüm alanlarında genişlemesi, bireyin siyasetteki rolünü arttırmasıdır. Sivil toplum, uzun bir tarihsel gelişimin ürünüdür ve toplumu, insan faaliyetinin devlet ve devlet dışı alanlarına bölünmesi ile oluşmaya başlar. Sivil toplum, devlet dışı sosyal, manevi, dini, ahlaki, aile, ulusal ve diğer ilişkilerin bir kombinasyonu olarak bilinmektedir; Özgür bireylerin ve gönüllü olarak oluşturulmuş örgütlerin ve vatandaş derneklerinin kendini gösterme alanı, yasalar tarafından doğrudan müdahaleden ve faaliyetlerinin kamu makamları tarafından keyfi düzenlenmesinden korunmak gibi düşünülebilir. Avrupa'da, güçlü bir sivil toplum yaratmanın derin ve aktif süreçleri, 16-17 yüzyıllara, yani kapitalizmin ortaya çıkışı ve kitlesel sosyal hareketlerin, çeşitli dernek ve vatandaşların örgütlenme rolünün artmasıyla başlamıştır.

Gönüllülük esasına dayanan, ortak bir amaç doğrultusunda hareket eden ve farklı birçok alanda faaliyet gösteren sivil toplum örgütleri, demokrasinin ve uygar bir toplumun olmazsa olmazı olarak nitelendirilebilir. STK'lar dernek, vakıf, sendika ve odalar olarak örgütlenebilirler. Genel çerçevede eğitim, sağlık, çevre, doğal afetler, insan hakları ve yardımlaşma gibi alanlarda faaliyet göstermektedirler.

Sivil toplum örgütleri bugünkü haliyle 19. yüzyılda ortaya çıkmış, ancak yalnızca son yarım yüzyılda önemli siyasi etki kazanmışlardır. "Sivil toplum örgütü" terimi, o zamanlar radikal bir yenilik olan ve STK'ların uluslararası ilişkilere katılmasını ve yasal dayanaklarda devletler arası diplomasiyi sağlayan 71. Maddesinin eklenmesiyle, Birleşmiş Milletler Şartı'nın oluşturulması sırasında 1945'te Uluslararası yasal sözlüğe girmiştir. O zamandan bu yana, uluslararası STK'ların sayısı ve sivil toplum kuruluşlarının hızlı büyümesi, araştırmacıların vurguladığına göre, etkili bir hükümet sistemine sahip ülkelere ve demokratik kurumlara sahip ülkelere düştüğü için giderek artmıştır. Genel olarak, eğer 1850'de dünyada bu tür kuruluşlardan sadece 5 örgüt varsa, o zaman 1914'de - 330, 1939'da - 730, 1970'de - 2300 ve 2000'de dünyada 45674 uluslararası sivil toplum kuruluşu vardır (Naumov, 2013:3).

Sivil toplum kuruluşları (STK'lar) 20. yüzyılın ikinci yarısında dünyada çoğaldılar. Tarihsel olarak dünyaya devletler hakim olmuştur; ancak, devletlerden giderek daha bağımsız hale gelen insan hakları grupları gibi örnekler zamanla meşruiyet ve beceri kazanmışlardır. Ayrıca, sıklıkla yeni oluşturulan normların resmileştirilmesi ve anlamlı etki yaratması STK'ların faaliyetleri aracılığıyla gerçekleşir. Bu süreç, devlet vatandaşları ve uluslararası aktörler arasındaki ilişkiyi yeniden kurduğu için devlet egemenliğinin kapsamını değiştirir (Clark, 1995).

STK'lar ilk olarak 1980'lerde demokrasi ve kalkınma için küresel baskıya katılan önemli yeni aktörler olarak dikkat çekmiştir. Sadece STK'lar yerel değil, ülkeleriyle yüz yüze kalan büyük meseleleri ele alan yanıt veren gruplar değil, devlet meslektaşlarından daha az yozlaşmış ve daha verimli gruplar olarak görülüyorlardı. STK'lar Huhcock (2001:1) tarafından “hükümet dünyasının dışında, iş dünyasından farklı ya bir çatışma içinde ya da çatışma konularında çalışan kuruluşlar” olarak tanımlanmaktadır. Bu tür organizasyonlar genellikle kar amacı gütmeyen, farklı bir değere dayalı ve insani yönelim ile karakterize edilen organizasyonlardır. Özellikleri esneklik, doğallık ve kayıt dışı gibi sınıflandırılabilir. Keck ve Sikkink (1998), STK'ların savunuculuk ağlarında, rollerini etkilemek için en güçlü aktörler üzerinde baskı kurmaya çabalayan önemli rolünü tanımlamışlardır. STK'lar yeni yollar sunar, bilgi temin eder ve siyasi yolları dönüştürmek için lobicilik yaparlar. Reinalda'ya göre (2001:147) STK'lar iki özellik içinde tanımlanabilir: “İlk önce vatandaşlar tarafından başlatılır ve yönetilirler; ikincisi, uluslararası kamusal etkileri olan muhtemel özel hedeflerle özel araçlarla ilerlerler”. Reinalda ve Verbeek'in (2001) ulusal ve uluslararası STK tipolojisine göre, uzmanlık, hedef gruplara yakınlık, yerel siyasi seçim, medyaya erişim, kaynak, ittifak kurma gibi etki kaynakları sıralanabilir.

Hükümet Dışı Kuruluşlar (Non-Governmental Organizations NGO's), Üçüncü Sektör Kuruluşları (Third Sector Organizations), Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlar (Nonprofit Organizations), Gönüllü Kuruluşlar (Voluntary Organizations), Bağımsız Sektör Kuruluşları (Independent Sector Organizations), Hayır Kuruluşları (Charities-Philanthropic Organizations), Tabana Dayalı Organizasyonlar (GrassRoots Organizations), Enciomsu Örgütler (QUANGO), Seçilmiş ya da Yerel Kurullar (Elected or Local Councils, Commissions), Girişimler, Platformlar, Vatandaş Eylemleri, Semt Girişimleri (Initiations, Platforms, Citizen Actions, Neighborhood Initiatives) bunlardan en yaygın olarak kullanılanlarıdır (Avcı, 2007:28).

Belirli amaçları gerçekleştirmek, belirli konularda kamuoyunu aydınlatmak veya yönlendirmek için çalışan ve gönüllülük esasıyla hareket eden kuruluşlara “sivil toplum kuruluşları” (STK) denilmektedir (Tutar, Tutar, Erkan, 2012:3).

STK'lar; maksatlı, role bağlı sosyal birimlerdir. Devlet gibi zorunlu kuruluşların ya da bazı geleneksel, dini kuruluşların aksine gönüllüdürler ve şirketler gibi projeler yapmazlar. Bazen onların 'değerli' organizasyonlar oldukları söylenir. Aslında, kamu hizmeti, örneğin servet yaratma gibi değerler devletler ve şirketler için de önemlidir. Aksine, herhangi bir organizasyonda hem iç ilişkilerin hem de dış aktörlerle ilişkilerin zorlama, parasal teşvikler ve özgecilik (veya değerlerin) kombinasyonu ile düzenlendiği söylenebilir. STK'larda, ikincisi nispeten daha önemlidir.

Son birkaç on yılda, sivil toplum kuruluşları uluslararası ilişkilerde tam teşekküllü oyuncular haline gelmiştir ve dünya siyasi süreçlerini aktif olarak etkilemiştir. Bu nedenle, yeteneklerinin en iyisi olan STK'lar bu süreçlere entegre olmaya ve kısmen de olsa onları yönetmeye çalışırlar.

“Yirmi birinci yüzyılın başında, STK'lar aşağıdaki alanlarda etkiliydiler:

- devlet faaliyetlerinden etkilenmeyen sorunları dile getirmek;
- halkın dikkatini gerektiren uluslararası konularda bilgi toplamak, işlemek ve yaymak;
- çözümlerine özel yaklaşımlar başlatmak ve hükümetleri ilgili anlaşmaları imzalamaları için teşvik etmek;
- gerekli kararları almak için hükümetlere ve eyaletler arası yapılara lobi yapmak;

- hükümetlerin ve hükümetler arası yapıların çeşitli uluslararası yaşam alanlarındaki faaliyetlerini, devletler ve STK'lar tarafından üstlenilen yükümlülüklerin yerine getirilmesini izlemek;
- kamuoyunu harekete geçirme ve büyük uluslararası meselelere “ortak insan” katılımı duygusunun ortaya çıkmasına katkıda bulunmak.”(Stetsko, 2012:4)

Uluslararası Öğrenci Dernekleri Federasyonu’nun (UDEP) Faaliyetlerinin Kamu Diplomasisi Bağlamında Analizi

Bu bölümde araştırma konusu, araştırma amacı, araştırma önemi, araştırma yöntemi, UDEP’in kuruluş amacı, tarihçesi ve araştırma verileri ele alınmıştır.

Araştırma Konusu

Araştırmanın konusu: *Kamu Diplomasisinde Sivil Toplum Kuruluşlarının Rolü ve Önemi*. Araştırma kapsamında, sivil toplum kuruluşları ve kamu diplomasisi ele alınmıştır. Bu noktada sivil toplum kuruluşlarının kamu diplomasisi faaliyetleri, bu faaliyetlerin önemi de ortaya konulmuştur. UDEP özelinde yapılacak olan bu incelemede; söz konusu federasyonun Türkiye’de öğretim gören yabancı uyruklu öğrencilere yönelik yaptığı kamu diplomasisi faaliyetleri, federasyonun çalışma alanları, amaçları, ideolojisi ve yürüttüğü etkinliklerin öğrencilerde yarattığı etki ortaya konulacaktır.

UDEP’in seçilmesinin nedeni, Türkiye’nin hemen her ilinde bulunan kendine bağlı 65 dernek, 27 temsilcilikle iş yürüten büyük bir kuruluştur. Bu nedenle kamu diplomasisi konusunda her şekilde araştırma yapılabilecek bir STK’dır.

Araştırma Amacı

Türkiye’yi okumak için tercih eden öğrencilere ev sahipliği yapmak, onları tanımak, birbirleriyle kaynaştırmak, eğitim ve öğretim hayatları boyunca karşılaşılabilecekleri maddi ve manevi ihtiyaçların çözümüne ortak olmak ve Türkiye’de edindikleri birikimleri farklı coğrafyalara taşıyabilecek vasıflı insanlar olabilmelerine katkı sağlayabilmek amacıyla kurulan uluslararası öğrenci derneklerinin kurduğu bir sivil toplum kuruluşu olan UDEP’in yaptıkları faaliyetleri araştırmaktır. Bunun dışında UDEP’in Türkiye’de eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilere yönelik yaptıkları faaliyetlerin kamu diplomasisi yaratmada yararlı olup olmadığını tespit etmek de amaçlanmaktadır.

Araştırma Önemi

Modern dünyadaki politik süreçte sivil toplum kuruluşlarının önemi her geçen gün artmaktadır. Ülkeler ve halkları arasında fikir alışverişinde bulunmada, ortak eylemlerin ve etkinliklerin yürütülmesinde son derece önemli kuruluşlar olan STK’lar, hak ve sorumluluklarıyla da küreselleşmişlerdir. Öyle ki, artık küresel bir STK ortamı oluşturulmuştur. Birçok ülkede kamu diplomasisi alanındaki sivil toplum örgütlerinin sayısındaki hızlı artış, hem bu örgütlerin yeteneklerinin takdir edilmesi; hem de uluslararası arenada onun jeopolitik, jeo-ekonomik ve jeo-kültürel görevleri çözmede yumuşak bir güç olarak kullanılmasını doğurmuştur. Son dönemlerde dünyada, özellikle Türkiye’de kamu diplomasisi alanında uluslararası öğrenci programları kapsamında devlet kurumlarının yanında STK’ların da yer alması sıkça görülmektedir. Buradan hareketle bu çalışmada Türkiye’de ilk ve tek STK olarak uluslararası öğrenci hareketliliğine ilişkin çalışmalar yürüten UDEP’in yer alması önem taşımaktadır.

Araştırmanın Soruları

- I. UDEP kamu diplomamisi alanında ne gibi faaliyetler yürütmektedir?
- II. UDEP’in kamu diplomamisi alanında Türkiye’de eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilere yaptıkları faaliyetler yararlı mıdır?

- III. Kamu diplomasisinde sivil toplum kuruluşları neden önemlidir?
- IV. UDEF'in yaptıkları faaliyetlerden dolayı Türkiye'de eğitim gören yabancı uyruklu öğrenciler Türkiye'yi sevmekte midirler?
- V. UDEF'in yürüttüğü çalışmalar Türkiye'de eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilerin kendi ülkelerinde Türkiye'yi temsil etmesinde yararlı mıdır?

Araştırmanın Varsayımları

Araştırmanın varsayımları ise aşağıdaki gibi yer almaktadır:

- I. UDEF'in yaptıkları faaliyetler, kamu diplomasisi yaratmada yararlıdır.
- II. UDEF'in yaptıkları faaliyetler, kamu diplomasisi yaratmada yararlı değildir.
- III. Sivil toplum kuruluşları kamu diplomasisi alanında eğitim, kültür, siyaset ve maneviyat konulu faaliyetler yürütmektedirler.
- IV. Kamu diplomasisinde sivil toplum kuruluşları önemlidir.
- V. UDEF'in gerçekleştirdiği faaliyetlerden dolayı Türkiye'de eğitim gören yabancı uyruklu öğrenciler Türkiye'yi sevmektedirler.
- VI. UDEF'in yürüttüğü çalışmalar Türkiye'de eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilerin kendi ülkelerinde Türkiye'yi temsil etmesinde yararlıdır.
- VII. UDEF'in yürüttüğü çalışmalar Türkiye'de eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilerin kendi ülkelerinde Türkiye'yi temsil etmesinde yararlı değildir.
- VIII. Sivil toplum kuruluşlarının yabancı ülkeler arasında siyasi, hukuki, sosyal, kültürel, tarih ve coğrafi temelli ilişkilerle ilgili yaptıkları faaliyetleri kamu diplomasisi alanına girmektedir.

Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları

Uluslararası Öğrenci Dernekleri Federasyonu (UDEF) 2012 tarihinde kurulmuş olup, genel merkezi İstanbul'dadır. Şubeleri Türkiye'nin hemen hemen her ilinde bulunan kendisine bağlı 65 dernek, 27 temsilcilikle iş yürütmektedir.

Araştırma Yöntemi

Nitel veri toplama teknikleri ile ele alınan bu çalışmada, yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Nitel araştırmalar, ürünlerden ya da çıktılardan daha çok süreç ile ilgilenmektedir. Dolayısıyla nitel araştırmalarda anlamlar önem taşımaktadır (Altunay, Oral ve Yalçınkaya, 2014:3). Bir araştırma tekniği olarak görüşme, araştırmacı ile araştırmanın öznesi konumunda yer alan kişi arasında geçen kontrollü ve amaçlı sözel iletişim biçimidir. Araştırmacı önceden belirlediği konu veya alanlara sadık kalarak, hem önceden hazırladığı sorularla, hem de araştırma esnasında ortaya çıkan soruları sorma özgürlüğüne sahiptir. Sorular veya konular sıralamaya konulmasına gerek yoktur. Bu tarz yöntemler katılımcının dünyayı kendi düşüncesiyle anlatmasını sağladığı için açık uçlu sorular sorulmalıdır. Buna rağmen araştırmanın yöntemi nitel araştırma tekniği ile betimlenecektir (Türnüklü, 2000:2). Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği, yapılandırılmış görüşme tekniğinden biraz daha esnekler. Bu teknikte, araştırmacı istediği tarzda soruları sorabilir, ya da onları değiştirebilir, bazı konuların ayrıntısına girebilir veya daha sohbet tarzı bir yöntem yapabilir. Buna karşın araştırmacı görüşmenin akışına bağlı olarak değişik yan ya da alt sorularla görüşmenin akışını etkileyebilir ve kişinin yanıtlarını açmasını ve ayrıntılandırmasını sağlayabilir. Eğer kişi görüşme esnasında belli soruların yanıtlarını başka soruların içerisinde yanıtlamış ise araştırmacı bu soruları sormayabilir. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği sahip olduğu belirli düzeyde standartlık ve aynı zamanda esneklik nedeniyle nitel araştırmalarına daha uygun bir teknik görünümü vermektedir. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin araştırmacıya sunduğu en önemli kolaylık görüşmenin önceden hazırlanmış görüşme protokolüne bağlı olarak sürdürülmesi nedeniyle daha sistematik ve karşılaştırılabilir bilgi sunmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 1999:283).

Çalışmada ilk önce UDEF'in genel bilgileri, kurumsal kimliğine ilişkin veriler nitel analiz yöntemiyle incelenecektir. Ardından söz konusu federasyonun yöneticilerine, ulaşılabilen üyelerine ve Türkiye'de eğitim görüp bu federasyonla iletişim halinde bulunan yabancı uyruklu öğrencilere yarı yapılandırılmış mülakat tekniği uygulanacaktır. Elde edilen veriler, nitel analizle de birleştirilerek değerlendirilecektir.

Kurumsal Olarak Uluslararası Öğrenci Dernekleri Federasyonu (UDEF)

Bu bölümde UDEF'in yaptığı faaliyetlerin kamu diplomasisi yönünden analizi gerçekleştirilecektir. Bunun için öncelikle UDEF'in kısa bir tarihçesi, vizyonu, misyonu, UDEF çatısı altındaki dernekler ve birimleri, çalışmalarını hakkında bilgi verilecektir.

Kuruluşu

UDEF'in kuruluş tarihi 2004 yılında SADER- Sosyal Araştırma ve Kültürlerarası Çalışma Derneği olarak başlamıştır. Türkiye'yi okumak için tercih eden öğrencilere ev sahipliği yapmak, onları tanımak, birbirleriyle kaynaştırmak, eğitim ve öğretim hayatları boyunca karşılaşılabilecekleri maddi ve manevi ihtiyaçların çözümüne ortak olmak ve Türkiye'de edindikleri birikimleri farklı coğrafyalara taşıyabilecek vasıflı insanlar olabilmelerine katkı sağlayabilmek amacıyla kurulan uluslararası öğrenci derneklerinin kurduğu bir sivil toplum kuruluşu olan UDEF Aralık 2012 yılında kurulmuştur. Türkiye'nin 75 şehrinde 65 dernek ve UDEF gönüllüleri katılımı ile büyük bir sivil toplum kuruluşu olan UDEF Türkiye'nin uluslararası öğrenciler çalışmaları alanındaki en büyük uluslararası öğrenci dernekleri federasyonu kimliğine sahip bulunmaktadır (udef.org.tr).

Vizyonu

Mensuplarının, insanlığın geleceğine yön verdiği, bir kurum olmaktadır.

Misyonu

Türkiye'de eğitim gören uluslararası öğrencilere e sahipliği yapan, eğitim için Türkiye'ye gelmek isteyen öğrencilere rehberlik yapan, Türkiye mezunları ile irtibatını devam ettiren ve ortak çalışmalar yürüten, uluslararası öğrenci dernekleri kurulmasını teşvik eden ve var olan uluslararası öğrenci derneklerinin koordinasyonunu sağlayan bir kurum olmaktadır (udef.org.tr).

UDEF'in Dernekleri ve Birimleri

Türkiye'de bundan 15 yıl önce başlayan misafir öğrenci çalışmaları bu zaman zarfında UDEF çatısı altında 65 uluslararası öğrenci dernekleri, 25 ilde bulunan işbirliği çalışmaları ile ülkenin 75 şehrinde 55 bin misafir öğrenciye, yurtdışında da onlarca partner kuruluşlarla binlerce insana temas eden büyük bir kuruluştur.

UDEF bünyesinde 6 birim yer almaktadır. Onlar aşağıdaki gibi sıralanmaktadır:

- Eğitim İlişkileri Birimi
- Öğrenci Birlikleri Birimi
- Öğrenci Çalışmaları Birimi
- Tanıtım Birimi
- Teşkilatlanma Birimi
- Yurtdışı Çalışmalar Birimi

UDEF'in Yaptığı Faaliyetler

UDEF çatısı altındaki dernek faaliyetleri: öğrenci, eğitim ve sosyal çalışmalar başlıklarında çalışmaktadır. Sosyal çalışmalar kapsamında; ülke tanıtımı ve yemek günleri düzenlenirken, sosyal ve kültürel, sportif faaliyetler yapılmaktadır.

UDEF olarak aşağıdaki faaliyetleri planlamaktadır ve yürütmektedir:

o Uluslararası Öğrenci Buluşmaları

Uluslararası Öğrenci Buluşmaları; Türkiye'ye lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimi görmek için gelen misafir öğrencilerin kamuoyunda tanınması, bilinmesi, onlara Türkiye'yi tanıtmak, kendi ülkelerinin tanıtım ve Türkiye halkı ile buluşmalarını sağlamak için yapılan bir programdır. Bu sene 12.Uluslararası Öğrenci Buluşmaları 91 farklı şehirde, 203 katılımcı ülke ve 8 milyondan fazla ziyaretçi ile düzenlenmiştir (udef.org.tr).

o Uluslararası Öğrencilik Sempozyumu

Program hedefi, Türkiye'de yeterli akademik ilgiyi görmeyen uluslararası öğrenci olgusuna dikkat çekmek ve akademik literatür oluşmasına katkı sağlamak. 2019 yılında 5. Uluslararası Öğrencilik Sempozyumu düzenlenmiştir.

o Benim Ülkem Türkiye Yarışması

Türkiye'ye eğitim görmek için gelen misafir öğrencilerin kültürel, sosyal ve sportif alanlarda yeteneklerini geliştirmek ve Türkiye'ye adapte olması için amaçlayan UDEF "Benim Ülkem Türkiye Yarışması" ile 3 kısa film, şiir ve hikaye kategorilerinde yarışma yaparak öğrencinin fikirlerini sanatla buluşturarak kendini ifade etmesini sağlamaktır bu faaliyet amacı.

o Seçkin Öğrenciler Eğitim Kampı

Farklı ülkelere gelen misafir öğrencilere günlük işleri ve ihtiyaçları doğrultusunda UDEF'in inandıkları değerler ve çalışma metotlarını dünyanın farklı coğrafyalarına taşıyabilmelerine fırsat sunmasından dolayı bu çalışmayı UDEF olarak gerçekleştirmektedir.

o Akademik Çalışmalar

UDEF Akademisinin önceliği Türkiye'de bulunan uluslararası öğrencilerin sorunlarının belirlenmesi, araştırılması ve rapor olarak ilgili kurumlara, STK'lara sunulması ve bu çapta yeni ulusal politikaların geliştirilmesine, yürütülmesine, çalışmalara yeni perspektifler katmaya yardım sağlamaktır.

o İstişare Toplantıları

UDEF yılda üç defa yapılan ve bütün derneklerin başkan, başkan yardımcıları ve dernek bulunmayan şehirlerdeki temsilcilerin katıldığı İstişare Toplantıları organize ederek misafir öğrenci çalışmalarının standartlarını yükseltmeyi hedeflemektedir.

o Bölge Sistemi ve Bölge Toplantıları

Federasyona bağlı derneklerin faaliyetlerinin takibi, yeni derneklerin kurulması, gönüllülerin desteklenmesi ve dernek olmayan illerde dernek oluşturmayı sağlayan bir faaliyettir.

o Yürütme Kurulu Toplantıları

UDEF yürütme kurulu 18 kişiden oluşmaktadır. Toplantılar 15 günde bir Perşembe günleri federasyon merkezinde yapılmaya devam etmektedir (udef.org.tr).

UDEF Faaliyetlerine Katılan Öğrenciler İle Gerçekleştirilen Görüşme ve Analizi

Bu bölümde UDEF faaliyetlerine katılan 60 uluslararası öğrenciyle yüzyüze gerçekleşen görüşme sonuçları nitel analiz ile değerlendirilmiştir. Bu öğrencilere 10 soru şeklinde soru formu hazırlanarak cevaplar alınmıştır. Araştırma kapsamı ve sınırlılıklarında belirtildiği gibi sadece İstanbul İlindeokuyan ve UDEF'in faaliyetlerine katılan uluslararası öğrencilerle mülakat yapılmıştır.

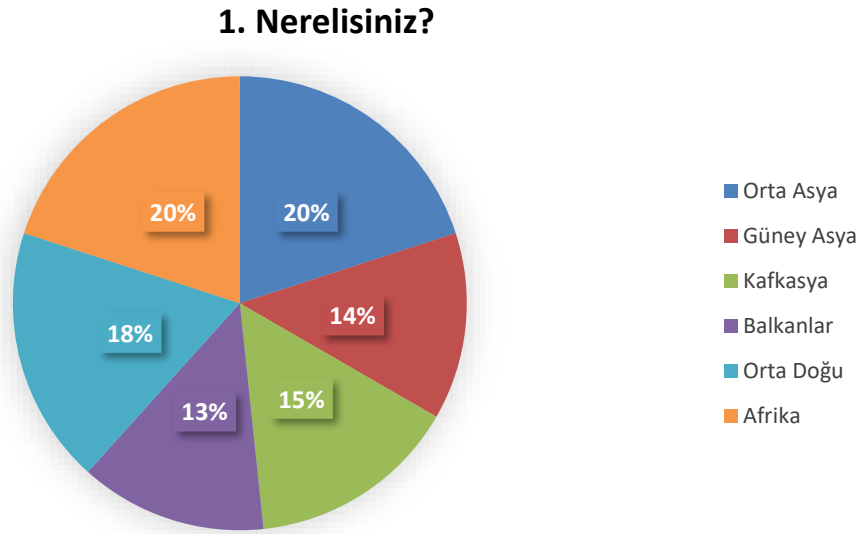
İlk önce öğrencilerin uyrukları göre ayrımı açıklanmıştır. Aşağıdaki tabloda öğrencilerin uyruklarına göre veriler yer almıştır.

Tablo 1. Öğrencilerin Uyruklarına Göre Sayısı

1. Nerelisiniz?	Sayısı
Orta Asya	12
Güney Asya	8
Kafkasya	9
Balkanlar	8
Orta Doğu	11
Afrika	6

Toplam: 60

Şekil 1. Öğrencilerin Uyruklarına Göre Sayısı

Görüşmeye İstanbul İlindeki üniversitelerde eğitim gören 60 yabancı uyruklu öğrenciler katılmıştır. UDEF'in istatistik verilerine bakılarak 6 bölgeye ayrılmıştır. Bu veriler kapsamında hangi bölgeden daha çok yabancı uyruklu öğrenciler varsa o bölgeden gelen öğrencilere daha çok yer verilmiştir. **Şekil 1'**de görüldüğü gibi öğrencilerin %20 Orta Asya ve Afrika ülkelerinden, %18 Orta Doğu, %15 Kafkasya, %14 Güney Asya ve %13 Balkan ülkelerindedir.

Tablo 2'de uluslararası öğrencilere kaç senedir Türkiye'de yaşadıklarına dair soru sorulmuştur. Araştırma verilerinin güvenilir olması için en 1-3 sene içerisinde Türkiye'de ikamet eden öğrenciler görüşmeye katılmıştır.

Tablo 2. Öğrencilerin Kaç Yıldır Türkiye'de Yaşadıklarına Dair Sayılar

2. Kaç yıldır Türkiye'de yaşıyorsunuz?	Sayısı
1-3	16
4-6	23
7-9	15
10+	6

Toplam: 60

Şekil 2. Öğrencilerin Kaç Yıldır Türkiye'de Yaşadıklarına Dair Sayılar

Türkiye'ye lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimi görmek için dünyanın birçok ülkesinden her sene yüzlerce uluslararası öğrenci gelmektedir. UDEF istatistik verilerine göre Türkiye'de eğitim gören 150 000 uluslararası öğrencinin 55 000'ini UDEF'in ve çatısı altındaki derneklerin faaliyetlerine katılan öğrencilerdir. Şekil 2'de UDEF'in faaliyetlerine katılan öğrencilerin %42 Türkiye'de 4-6 sene yaşayan, çoğu zaman lisans ve doktora eğitimi için gelen öğrencilerdir, %29 1-3 senedir Türkiye'de yüksek lisans eğitimi görmekte olan öğrencilerdir, %27 7-9 senedir Türkiye'de yaşayan doktora eğitimi görmekte olan öğrencilerse, % 2 10 seneden fazla bu ülkede yaşayan, tüm eğitim hayatını burada geçiren öğrencilerdir.

Bu tabloda ise misafir öğrencilere UDEF'i ilk ne zaman tanıdıklarına dair soru iletilmiştir.

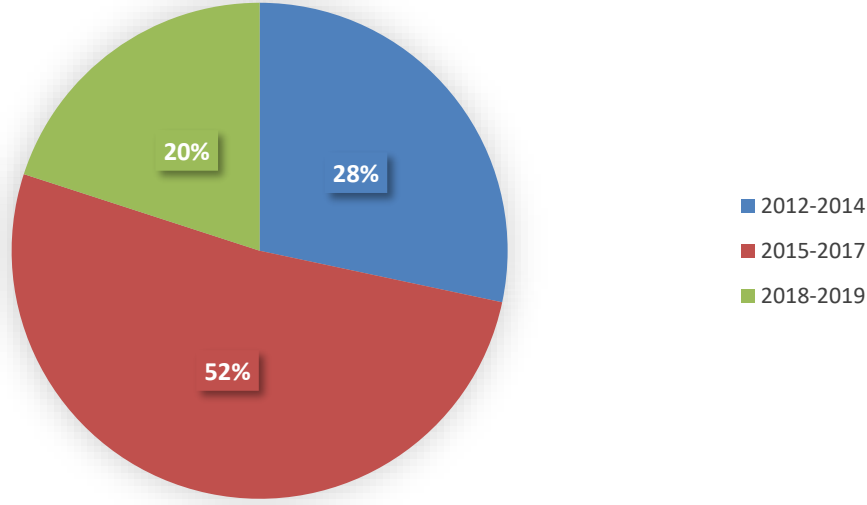
Tablo 3. Öğrencilerin UDEF'i İlk Ne Zaman Tanıdıklarına Dair Sayılar

3. UDEF'i ilk ne zaman duydunuz ve tanıdınız?	Sayısı
2012-2014	17
2015-2017	31
2018-2019	12

Toplam: 60

Şekil 3. Öğrencilerin UDEF'i İlk Ne Zaman Tanıdıklarına Dair Sayılar

3. UDEF'i İlk Ne Zaman Duydunuz ve Tanıdınız?

Şekil 2’de görüldüğü gibi 4-6 senedir Türkiye’de yaşayan öğrencilerin sayısı %42 olarak önceki verilerin en çoğunu oluşturmuştur. Şekil 3’de 2015-2017 yılları arasında öğrenciler UDEF’i ilk o zamanlar duyduğu görülmektedir. İkinci sırada %28 olarak 2015-2017 yılları arasında UDEF’le yakından temas kurmuşsa, %20 öğrenciler 2018-2019 yıllarında bu federasyonla tanışmışlardır. 2015-2017 senelerinde öğrencilerin UDEF’i tanıması ve ondan beri irtibatta kalması UDEF’in faaliyetlerinin etkinliğini de göstermektedir. Bunun dışında verilen cevapların çoğunluğunda öğrenciler UDEF’i ilk tanıdığı sene ile birlikte kimin aracılığıyla tanıdıklarını da belirtmişlerdir. Bu cevapların çoğunluğunda öğrenciler UDEF çatısı altındaki Bab-ı Alem, Sefire-i-Alem, Mihmandar uluslararası öğrenci dernekleri aracılığıyla UDEF’le tanıştığını belirtmişlerdir, bazıları UDEF’in Uluslararası Öğrenci Buluşması, Uluslararası Öğrencilik Sempozyumu, UDEF Akademi gibi programlarından UDEF hakkında bilgi aldığını söylemişlerse, bazıları da arkadaşları ve kardeşlerinden duyduğunu vurgulamışlardır.

4. soru: “UDEF’i yapısı, faaliyetleri vs. açılarından düşünürsek nasıl tanımlarsınız?” cevapları aşağıdaki Tablo 4’de ve Şekil 4’de gösterilmiştir.

Tablo 4. UDEF’i Yapısı, Faaliyetleri Açısından Değerlendirme

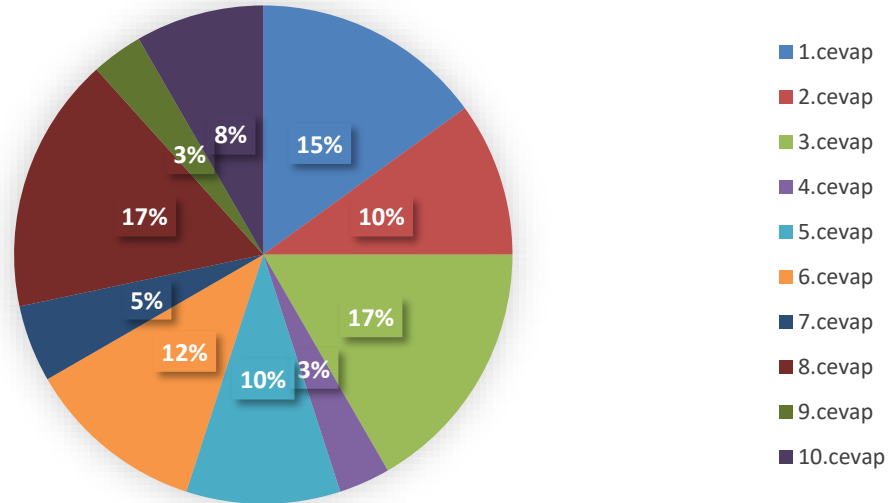
4. UDEF’i yapısı, faaliyetleri vs. açılarından düşünürsek nasıl tanımlarsınız?	Sayısı
1. Uluslararası öğrencilerin Türkiye’de eğitim ve öğrenimlerini iyi bir şekilde sürdürmelerine yardımcı olan, bilinçlendiren bir STK’dır.	9
2. Uluslararası öğrencilerin evidir.	6
3. Uluslararası öğrencileri bir araya getiren onların kültür ve bilgilerini birbirleriyle paylaşan, dayanışma ve tek millet olarak çalışma hissini öğreten bir kuruluştur.	10
4. Çok passif. Hızlı çözülmesi gereken sorunların pratik çözümleri çok zayıftır. Hedeflerini daha büyütmelidir.	2

5. Yapısı, faaliyeti çok iyi.	6
6. UDEF uluslararası öğrenciler için en güvenilir bir çatıdır. Kurumda çalışan insanlar öğrencilerle yakından ilgilenmeye çalışıyorlar.	7
7. İnsanın başka birisine yapabilecek en önemli şeyi yapıyorlar. Kardeşim, dostum gibi.	3
8. Öğrencilerin eğitim hayatında ek olarak maddi ve manevi destek sağlayıp gurbetteki öğrencileri yabancı değil misafir, kardeş olarak sevmesidir.	10
9. Kadın erkek ayrımı yapmalarını bazı öğrenciler yanlış (gayrimüslümanlar, ya da müslüman olmayanlar) anlamaktadırlar. Bence bu konuya hesaba alması lazım.	2
10. Faaliyetlerine katılmadım. Bilmiyorum, hiç bir fikrim yok.	5

Toplam: 60

Şekil 4. UDEF'i Yapısı, Faaliyetleri Açısından Değerlendirme

4. UDEF'i Yapısı, Faaliyetleri vs. Açılarından Düşünürsek Nasıl Tanımlarsınız?

“UDEF’in yapısı, faaliyetleri açılarından nasıl tanımlarsınız?” diye sorulduğunda öğrenciler değişik değişik cevaplar vermişlerdir. Onları on şık haline getirerek değerlendirdiğimizde **Şekil 4**’te görüldüğü gibi %17 UDEF uluslararası öğrencileri bir araya getiren, onların kültür ve bilgilerini birbirleriyle paylaşan, dayanışma ve tek millet olarak çalışma hissini öğreten bir kuruluştur (3.cevap) ve öğrencilerin eğitim hayatında ek olarak maddi ve manevi destek sağlayıp gurbetteki öğrencileri yabancı değil misafir, kardeş olarak seven bir kuruluştur UDEF (8.cevap) diyerek belirtmişlerdir öğrenciler. İkinci sırada %15 UDEF uluslararası öğrencilerin Türkiye’de iyi bir eğitim görmesi için yardımcı olan, onları geliştirmeye yönelik faaliyetler yapan kuruluş diyen öğrencilerdir. %12 UDEF’in güvenilir bir çatı olduğunu, kurum çalışanlarının her konuda yardımcı olmaya çalıştıklarını belirten öğrencilerdir. %10 UDEF’in sadece bir kuruluş değil, onu ailesi, ikinci evi olarak gören öğrencilerin cevabıdır. Aynı düzeyde %10 olarak UDEF faaliyetlerinin “çok iyi” derecede diye vurgulayan öğrencilerdir. %8 UDEF’i tanımış olmasına rağmen onun faaliyetlerine hiç katılmayan, programları

hakkında hiç bilgisi olmayan öğrencilerdir. %5 ise UDEF’i kardeşi, dostu olarak gören öğrencilerdir, %3 UDEF faaliyetlerini yetersiz bulmakta olan, kurumun çalışmasını, faaliyetlerini, hedeflerini daha da iyileştirmesi lazım diyen öğrenciler ise, aynı oranda UDEF’in programlarındaki kadın erkek ayrımını eleştiren öğrencilerdir.

Konuya ilişkin soruların biri olan öğrencilerin kamu diplomasisi ile ilgili bilgilerinin değerlendirilmesi aşağıdaki tablo ve şekilde ayrıntılanmıştır.

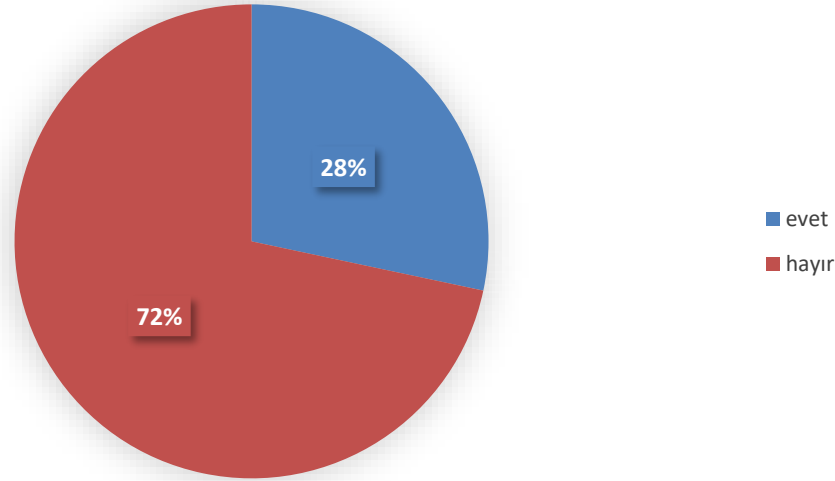
Tablo 5. Kamu Diplomasisi Hakkındaki Öğrencilerin Bilgilerinin Değerlendirilmesi

5. Kamu diplomasisi hakkında bilginiz var mı?	Sayısı
Evet	17
Hayır	43

Toplam: 60

Şekil 5. Kamu Diplomasisi Hakkındaki Öğrencilerin Bilgilerinin Değerlendirilmesi

5. Kamu Diplomasisi Hakkında Bilginiz Var Mı?

Şekil 5’te belirlendiği gibi %72 kamu diplomasisi hakkında bilgisi olmayan öğrenciler ise, %28 kamu diplomasisinin ne olduğunu bilen öğrencilerdir.

5.soru 6.soru ile bağlantılı olduğu için öğrencilerin çoğunluğu UDEF çalışmalarını kamu diplomasisi açısından değerlendirememişlerdir. Çünkü yukarıda Şekil 5’te görüldüğü üzere %72 öğrenci kamu diplomasisi hakkında bilgisi yoktur. Aşağıdaki Tablo 6’da bu kanıtlanmıştır.

Tablo 6. (3. Soruya Cevabınız “Evet” ise) UDEF’in Çalışmalarını Kamu Diplomasisi Açısından Değerlendirilmesi

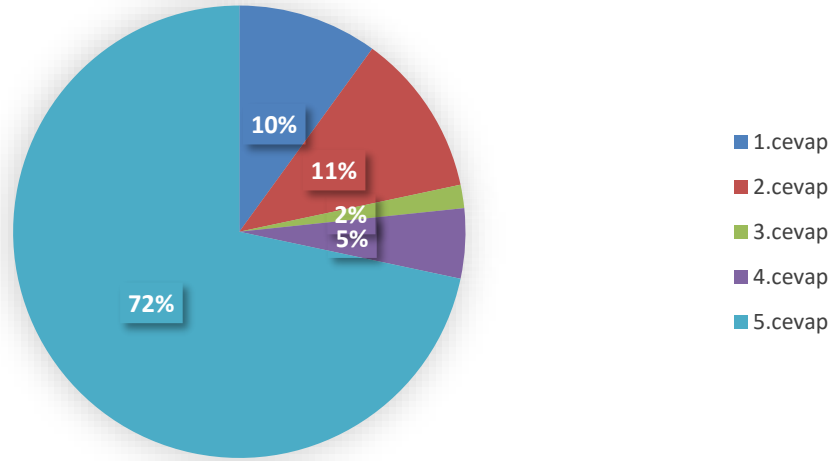
6. UDEF’in Çalışmalarını Kamu Diplomasisi Açısından Nasıl Değerlendirirsiniz?	Sayısı
1. Türkiye’nin uluslararası öğrenciler nazarındaki konumunu iyi yerlere getirmek ve yurtdışında bu sayede kendi temsilcilerini oluşturmak için çalışan bir kamu diplomasisi kurumudur.	6
2. Olumlu	7
3. UDEF birçok devlet kurumundan daha özverili	1

ve hızlı çalışmaktadır. Her öğrencinin sorununu veya talebini ciddiye alarak değerlendirir ve çözmeye çalışır.	
4. Misafir öğrencilerin ülkeleriyle Türkiye arasındaki ilişkiler açısından UDEF'in çalışmaları bir köprüdür.	3
5. Cevap yok	43

Toplam: 60

Şekil 6. (5. Soruya Cevabınız “Evet” ise) UDEF’in Çalışmalarını Kamu Diplomasisi Açısından Değerlendirilmesi

6. UDEF’in Çalışmalarını Kamu Diplomasisi Açısından Nasıl Değerlendirirsiniz?

Önceki değerlendirmede görüldüğü gibi %72 kamu diplomasisi hakkında hiç bilgisi olmayanlardı. İki soru cevapları birbirine bağlı oldukları için bu sorunun sonucu da aynı oranda çıkmıştır. Önceki soruya “hayır” diyenler bu soruda da cevabı boş bırakarak %72 düzeydedir. %11 UDEF’in çalışmalarını kamu diplomasisi açısından olumlu diyerek değerlendirmişlerdir. %10 ise “UDEF Türkiye’nin uluslararası öğrenciler nazarındaki konumunu iyi yerlere getirmek ve yurtdışında bu sayede kendi temsilcilerini oluşturmak için çalışan bir kamu diplomasisi kurumudur” diye vurgulamıştır. Öğrencilerin %5’i misafir öğrencilerin ülkeleriyle Türkiye arasındaki ilişkiler açısından UDEF’in çalışmaları bir köprü olarak görmektedirler. Bir öğrenci (%2) ise “UDEF birçok devlet kurumundan daha özverili ve hızlı çalışmaktadır. Her öğrencinin sorununu veya talebini ciddiye alarak değerlendirir ve çözmeye çalışır” diye cevaplamıştır.

Bu tabloda ise öğrencilerin Türkiye hakkındaki bilgi ve kabullerinde UDEF’in etkisi araştırılmıştır.

Tablo 7. Öğrencilerin Türkiye Hakkındaki Bilgi ve Kabullerinde UDEF’in Etkileri

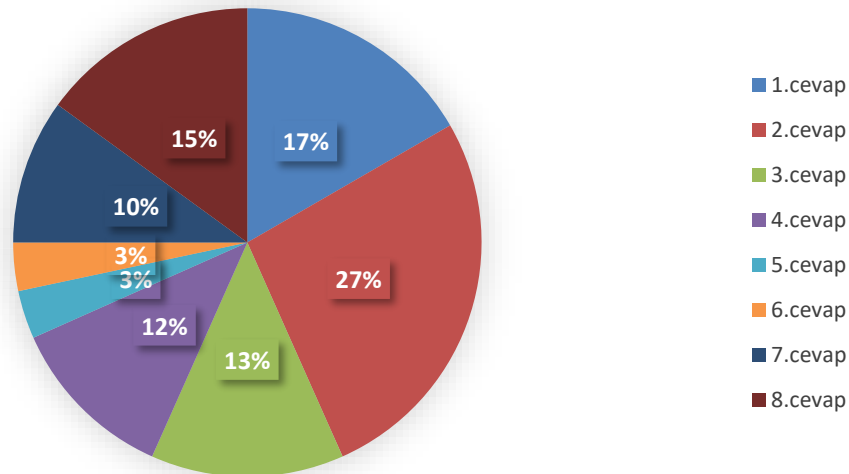
7. Türkiye hakkındaki bilgi ve kabullerinizde UDEF’in ne gibi etkileri oldu (öncesi-sonrası bakımından)?	Sayı
1. Türkiye’ye gelen misafir öğrencilerin burada yalnız olmadıklarını, her zaman yol gösteren biri	10

olduğunu gösterdi.	
2. Türkiye UDEF sayesinde daha yakından tanıdım ve sevdim. Önceden bu kadar bilgim yoktu.	16
3. Türkiye'ni önceden bu kadar misafirperver olduğunu sanmıyordum. Özellikle UDEF'in ev ortamlarındaki etkinliklerinden sonra bu sıcaklığı hissettim. UDEF önyargılarımı değiştirdi.	8
4. Hiç bir etkisi olmadı.	7
5. Karşılaştığımız bürokratik engellerden dolayı idari işleyiş hakkında tabii olarak olumsuz düşüncelerimiz olabilmektedir. UDEF bu düşüncelerin ortadan kalkmasına sebep oldu (çalışanlarının vicdanlı, birikimli ve liyakat sahibi olmaları önem arz etmektedir.)	2
6. Bir çıkarı olmadan yabancı uyruklu öğrencilere yardım eden kişilerin olduğunu anlamak.	2
7. UDEF Türkiye hakkındaki kötü düşüncelerimizi kaldırmakla beraber kendi ülkelerimiz hakkındaki buranın halkının yanlış bilgilerinin değiştirmeye yardım etti (Uluslararası Öğrenci Buluşması Programı.)	6
8. Hep olumlu.	9

Toplam: 60

Şekil 7. Öğrencilerin Türkiye Hakkındaki Bilgi ve Kabullerinde UDEF'in Etkileri

7. Türkiye Hakkındaki Bilgi ve Kabullerinizde UDEF'in Ne Gibi Etkileri Oldu?

“Türkiye hakkındaki bilgi ve kabullerinizde UDEF'in ne gibi etkileri oldu?” sorusuna %27 öğrenci Türkiye'ye gelmeden önce bu ülke hakkında çok bilgili olmadıklarını, geldikten sonra UDEF'in kültürel ve sosyal etkinliklerinden sonra Türkiye'nin kültürünü, tarihini ve yaşamını

öğrendiklerini, yakından tanıyıp sevdiklerini belirtmişlerdir. UDEF sayesinde misafir öğrenciler kendilerini yalnız hissetmediklerini, burada onları koruyan, yardım eden birileri olduklarını, ikinci ailesi olduklarını %17 oranı göstermektedir. 9 öğrenci (%15) ise öğrencinin Türkiye'yi tanınmasında ve sevmesinde UDEF'in hep olumlu etki ettiğini söylemiştir. %13 oranında ise Türkiye'ye gelmeden önceki tüm olumsuz düşüncelerinin, önyargılarının kalkmasında UDEF faaliyetlerinin çok etki ettiğini belirlemişlerdir. %12 öğrenci Türkiye hakkındaki bilgi ve kabullerinde UDEF'in hiç etkisi olmadığını vurgulamıştır. 6 öğrenci (%10) ise Türkiye'yi hakkındaki olumsuz düşüncelerinin değişmesinde ve yerli halkın misafir öğrencilerin ülkeleri hakkındaki yanlış düşüncelerini değiştirmeye UDEF'in Uluslararası Öğrenci Buluşması Programının çok büyük katkısı olduğunu özellikle belirtmişlerdir. 2 kişi (%3) UDEF çalışanlarının yardımseverliği, davranışları aile sıcaklığını ve STK anlayışlarını değiştirdiğini diyor, 2 öğrenci (%3) Türkiye'de hiç bir çıkarı olmadan misafir öğrencilere yardım eden kişilerin olmasının çok güzel olduğunu söylemişlerdir.

Aşağıda ise öğrencilerin mezun olduktan sonra UDEF ile bağlantısının devam edip etmemesiyle ilişkin tercihleri sunulmuştur.

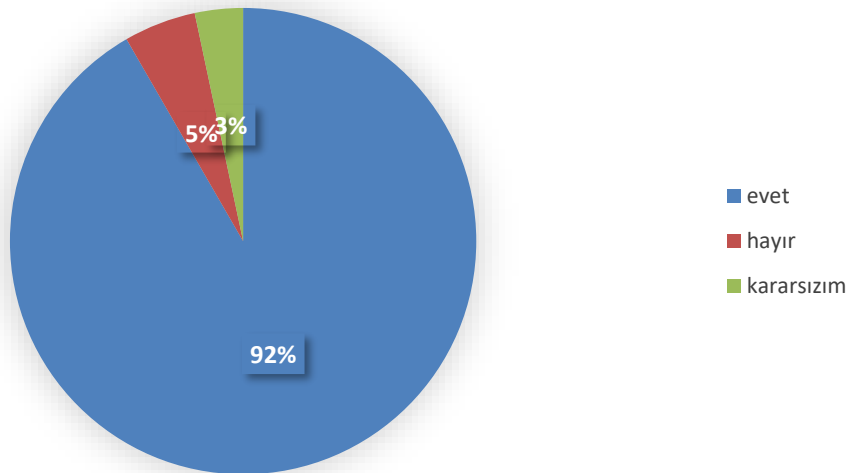
Tablo 8. Öğrencilerin Ülkelerine Döndükten Sonra UDEF ile Bağlantılarının Sürüp Sürmemesiyle İlişkin Değerlendirme

6. Ülkenize döndükten sonra da UDEF ile bağlantınız sürsün ister misiniz?	Sayısı
Evet	55
Hayır	3
Kararsızım	2

Toplam: 60

Şekil 8. Öğrencilerin Ülkelerine Döndükten Sonra UDEF ile Bağlantılarının Sürüp Sürmemesiyle İlişkin Değerlendirme

8. Ülkenize Döndükten Sonra da UDEF İle Bağlantınız Sürsün İster Misiniz?

Tablo 8'de görüldüğü gibi 55 (%92) öğrenci mezun olup, ülkelerine döndükten sonra da UDEF ile iletişim halinde kalmak istediklerini belirtmişlerdir. 3 (%5) öğrenci bu iletişimin devam etmesini

istemediğini söylemişse, 2 (%3) öğrenci daha kesin bir şey diyemediğini, kararsız olduklarını söylemişlerdir.

8.soruya “Evet” diye cevap veren öğrencilerin mezun olup ülkelerine döndükten sonra UDEF ile ne tür ilişkiler kuracakları sorulmuştur.

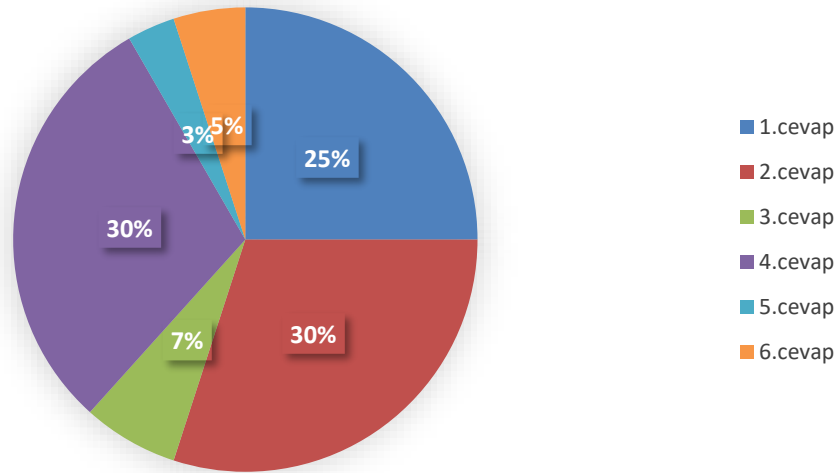
Tablo 9. Öğrencilerin Ülkelerine Döndükten Sonra UDEF ile Ne Tür İlişkiler Sürdürmek İstediklerine Dair Değerlendirme

9. (8.soruya cevabınız “evet” ise Ülkenize döndükten sonra UDEF ile ne tür ilişkiler yürüteceksiniz?)	Sayısı
1. UDEF gibi bir kuruluş kurmayı ve UDEF’le işbirliği yapmayı düşünüyorum.	15
2. Türkiye’ye okumak için gelmek isteyen öğrencilere ve ülkemdeki uluslararası öğrencilere her türlü yardım etmeye çalışır ve UDEF’in mezun olduktan sonra da bir parçası olmak isterim.	18
3. UDEF öğrencilerinin ekonomik, sosyal, siyasal, kültürel gelişmesi için kaynak ve destek olmaya çalışacağım.	4
4. Karşılıklı yardımlaşma.	18
5. Henüz bir planım yok.	2
6. Hayır.	3

Toplam: 60

Şekil 9. Öğrencilerin Ülkelerine Döndükten Sonra UDEF ile Ne Tür İlişkiler Sürdürmek İstediklerine Dair Değerlendirme

9. Ülkenize Döndükten Sonra UDEF İle Ne Tür İlişkiler Yürütüleceksiniz?

Şekil 9’da görüldüğü gibi %30 oranında 18 öğrenci mezun olduktan sonra ülkelerine dönüp, uluslararası öğrencilere yardım etmeye ve kendi ülkesinden Türkiye’ye okumak için gelecek

öğrencilere her türlü yardımı sağlayacaklarını belirtmişlerdir. Onun dışında her şekilde de UDEF’le bağlantıda kalarak, mezun olduktan sonra da UDEF parçası olarak kalmak istediklerini de söylemişlerdir. Aynı oranda (%30) Türkiye ile öğrencinin kendi ülkesi arasındaki ilişkiyi iyileştirecek projeler, sempozyumlar ve karşılıklı yardımlaşma işlerinde, UDEF’in o öğrencinin ülkesinde de bir elçisi olduğunu vurgulayan cevaplar vermişlerdir. Karşılıklı yardımlaşma içinde UDEF ile beraber projeler, faaliyetler, yardımlaşma etkinlikleri, sempozyum, konferanslar düzenleyebileceklerini söylemişlerdir. 15 öğrenci (%25) ise mezun olup ülkelerine döndükten sonra UDEF gibi bir kuruluş ya da mezun derneği açmak istediğini, en azından UDEF’in kendi ülkesindeki temsilcisi olmak istediklerini belirtmişlerdir. %7 UDEF öğrencilerinin ekonomik, sosyal, siyasal, kültürel gelişmesi için kaynak ve destek olmaya çalışmak isteyen öğrencilerdir. Önceki soruda UDEF ile mezun olduktan sonra bağlantı kurmak istemediklerini belirten 3 öğrenci (%5) bu soruda da aynı cevabı vermiştir. 2 öğrenci ise (%3) bu konuda henüz bir planı olmadıklarını, kararsız olduklarını belirlemişlerdir.

Son soru “**Bu sürekliliğin çift taraflı bir kamu diplomasisi olduğunu değerlendirir misiniz?**” ile öğrenciler ile UDEF ortasındaki ilişki çift taraflı bir kamu diplomasisi olup olmadığına değerlendirme yapılmıştır.

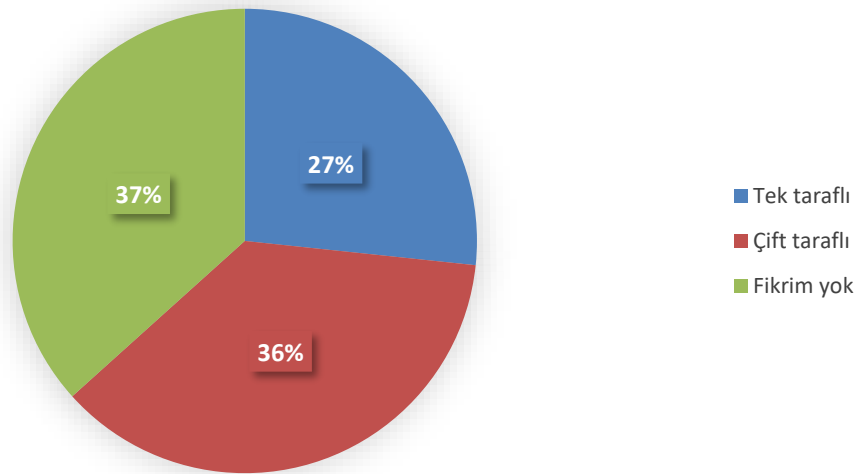
Tablo 10. Öğrenciler İle UDEF Ortasındaki İlişki Çift Taraflı Bir Kamu Diplomasisi Olup Olmadığını Değerlendirme

10. Bu sürekliliğin çift taraflı bir kamu diplomasisi olduğunu değerlendirir misiniz?	Sayısı
Tek taraflı	16
Çift taraflı	22
Fikrim yok	22

Toplam: 60

Şekil 10. Öğrenciler İle UDEF Ortasındaki İlişki Çift Taraflı Bir Kamu Diplomasisi Olup Olmadığını Değerlendirme

10. Bu Sürekliliğin Çift Taraflı Bir Kamu Diplomasisi Olduğunu Değerlendirir Misiniz?

22 öğrenci (%37) bu sürekliliğin çift taraflı olduğunu “Evet, bu karşılıklı ve sürekli bir kamu diplomasisi ve kültürel etkileşim olarak değerlendirilebilir”, “Evet, gelecekte kendi ülkemde dernek kurmak istediğim için bu sürekliliği çift taraflı bir kamu diplomasisi diye değerlendirebilirim” diyerek

belirtmişlerdir. Aynı oranda 22 öğrenci ise 3.soruya “hayır” diye cevap verdikleri gibi bu soruya da “Kamu diplomasisi hakkında bilgim olmadığı için bu soruya cevap veremem” diye cevap vermişlerdir. %27 oranında 16 öğrenci ise “Bu sürekliliğin çift taraflı bir kamu diplomasisi diyerek değerlendirilmeye daha erken” diyerek tek taraflı olarak değerlendirmişlerdir.

SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

“Sivil toplum, gönüllü, kendi kendini oluşturan kendi desteklerine sahip, devletten bağımsız, özel alan ile devlet ortasındaki aracı niteliğindeki örgütlü sosyal yapısı ile hem devlet iktidarını sınırlayıcı, hem de o iktidarı hukuka dayandığı sürece meşrulaştırıcı bir güçtür” (Akçadağ, 2010:3). Sivil toplum devlete karşı değildir, fakat onun alanı dışındadır. Sivil toplum tamamen devletten kopamaz, devlet gerekirse vatandaşların, gerek sivil toplum kuruluşlarının özgürlüklerini güvence altına alır.

1965'te Fletcher Edmund Gullion, kamu diplomasisini “hükümetlerin, özel grupların diğer ulusları ve hükümetleri dış politikadaki kararlarını etkileyecek şekilde etkileme aracı” olarak tanımlamıştır. Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle, devletler yurtdışında olumlu bir imaj yaratmanın etkili bir yöntemi olarak klasik devlet diplomasisinden yavaş yavaş uzaklaşmaya başlamışlardır ve giderek “yumuşak güç”e başvurmuşlardır. Bu terim ilk olarak 1990'da, “kamu diplomasisine devletin yumuşak gücünün kaynakları hakkında bilgi yaymak için bir araç” olarak adlandırılan Amerikalı siyaset bilimci Joseph Nye'in bir makalesinde ortaya çıkmıştır. Nye, “yumuşak güç”ün uygulanması için ülkenin çekici bir görüntüsünün yaratılmasına katkıda bulunarak, resmi ve gayri resmi olarak böldüğü çeşitli kanallar tanımlamıştır. Bu kanallar arasında sivil toplum kuruluşları da yer almıştır (Dolinskii, 2011:275-276). Sivil toplum kuruluşları, vatandaşların ortak fikir, ortak çıkar, ortak eylemlerini ve ortak taleplerini ifade eden kuruluşlardır. Bu tür kuruluşlar gönüllülük esasında çalışırlar. STK'lar devlete, ya da iktidara bağlı olmayan kendi çapında, belirli bir amaca ulaşmak için iş yürütürler. Vakıf, dernek, topluluk, sendika vs. gibi türleri vardır. STK'lar Üçüncü Sektör ya da İngilizce Non-Governmental Organizations (NGO) olarak da adlandırılır (Duman, 2003:365).

Sivil toplum kuruluşları (STK'lar) modern dünya siyasi sürecinde giderek daha önemli bir rol oynamaktadır. Fikir alışverişi yaparak, ortak eylemler, etkinlikler, medya düzenleyerek, araştırma yaparak ve böylece kamu diplomasisinde aktörler olarak diğer ülkeleri ve insanları etkileyebilirler. STK'lar hak ve sorumlulukları ile küresel düzeye ulaşmışlardır ve üçüncü sektörün iç ve dış politikalarında kurumsallaştırılmışlardır. Artık küresel bir STK ortamı oluşmuştur (Mehdiyeva, 2018:3).

Birçok ülkede kamu diplomasisi alanındaki sivil toplum örgütlerinin sayısındaki hızlı büyüme bir yandan SSCB liderliğindeki sosyalist sistemin çökmesi ile, bir yandan ABD'nin liderliğindeki kapitalist sistemin çökmesi ile olmuştur. Yukarıda belirtildiği gibi sivil toplum kuruluşları, kamu diplomasisi kurumunun ayrılmaz bir unsurudur. STK'lar resmi olarak kurulur, devlet dışıdır, uluslararası hukukun bir konusu değildir, kar amacı gütmeyen, öz yönetim ilkesine dayanır, gönüllülerin çalışmalarını yaygın olarak kullanır, sosyal olarak yararlıdır ve kamu diplomasisinin temel görevleri doğrultusunda hareket eder (Şerşnev, 2012:5).

Türkiye kamu diplomasisi alanında çalışan devlet kurumları (YTB, TİKA, AFAD vb.) yanında STK'lar da yer almaktadır. Bu tür STK'ların uluslararası öğrenci hareketliliği alanında 2012 yılından itibaren etkin rol oynayan kuruluşlarından biri Uluslararası Öğrenci Dernekleri Federasyonu'dur.

Türkiye'yi okumak için tercih eden öğrencilere ev sahipliği yapmak, onları tanımak, birbirleriyle kaynaştırmak, eğitim ve öğretim hayatları boyunca karşılaşabilecekleri maddi ve manevi ihtiyaçların

çözümüne ortak olmak ve Türkiye’de edindikleri birikimleri farklı coğrafyalara taşıyabilecek vasıflı insanlar olabilmelerine katkı sağlayabilmek amacıyla hareket eden bir sivil toplum kuruluşu olan UDEF’in Türkiye’de eğitim gören uluslararası öğrencilere yönelik yaptıkları faaliyetlerin kamu diplomasisi yaratmada yararlı olup olmadığını tespit etmeyi amaçlayan bu çalışmada yarı yapılandırılmış mülakat yöntemi kullanılmıştır. UDEF faaliyetlerine katılan öğrencilerle gerçekleşen mülakat sonuçları doğrultusunda aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

Araştırma kapsamında UDEF faaliyetlerine katılan İstanbul İlinde eğitim gören 60 uluslararası öğrenci ile yüzyüze mülakat gerçekleştirilmiştir. Öğrenci grubuna 10 soru halindeki soru formu hazırlanmıştır.

Araştırma kapsamında UDEF istatistik bilgilerine dayanarak 6 bölgeye ayrılmıştır. **Şekil 1**’de görüldüğü gibi öğrencilerin %20 Orta Asya ve Afrika ülkelerinden, %18 Orta Doğu, %15 Kafkasya, %14 Güney Asya ve %13 Balkan ülkelerindedir.

Araştırma sorularının hepsine cevap alınmıştır. “*UDEF kamu diplomamisi alanında ne gibi faaliyetler yürütmektedirler?*” sorusuna literatür taraması yapıldığında bu kurumun yaptığı tüm faaliyetler kamu diplomasisi çalışmaları olduğu tespit edilmiştir. Örneğin, Uluslararası Öğrenci Buluşmaları, Uluslararası Öğrencilik Sempozyumu, Benim Ülkem Türkiye Yarışması, Seçkin Öğrenciler Eğitim Kampı, Akademik Çalışmalar vb. “*UDEF’in kamu diplomamisi alanında Türkiye’de eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilere yaptıkları faaliyetler yararlı mıdır?*” sorusunun cevabının olumlu olduğunu öğrencilerin 5-6 ve 7.sorulara verdikleri cevaplar kanıtlamaktadır. *Tablo 7*’de görüldüğü gibi öğrencilerin %88’i Türkiye hakkındaki bilgi ve kabullerinde UDEF’in sosyal ve kültürel faaliyetlerinin etkisi olduğunu, bu programlar neticesinde Türkiye’yi daha çok tanıdıklarını, sevdiklerini belirtmişlerdir. Bunun dışında istatistik verilere dayanılarak Türkiye’de 150 000 misafir öğrencinin 55 000’i UDEF faaliyetlerine sürekli katılan öğrenciler olduğu söylenebilir. “*Ülkenize döndükten sonra da UDEF’le bağlantınız sürsün ister misiniz?*” 55 öğrenci (%92) “Evet” diye cevap vermiştir. Bu iki soru cevapları yine bir kere UDEF’in yaptığı faaliyetler UDEF amacında belirtildiği gibi misafir öğrencilerin Türkiye’deki eğitim hayatının, sosyal ve kültürel hayatının güzel geçmesi için her türlü yardımı yaptığının delilidir. Aynı zamanda UDEF’in faaliyetleri doğrultusunda misafir öğrencilerin Türkiye’yi sevdiklerini, Türkiye’yi ikinci ailesi olarak gördüklerini de söylemek mümkündür. 7.soruya verilen cevapların arasında “*UDEF Türkiye hakkındaki kötü düşüncelerimizi kaldırmakla beraber bu ülkeyi yakından tanımamıza ve sevmemizdeki rolü büyüktür*” diye cevap veren 22 öğrencinin ifadeleri buna örnektir. Aynı zamanda UDEF faaliyetlerini eleştiren Türkiye’yi tanımamasına ve sevmesine hiç bu kurumun etkisi olmadığını söyleyen öğrenciler de vardır (7 öğrenci). “*UDEF’in yürüttüğü çalışmalar Türkiye’de eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilerin kendi ülkelerinde Türkiye’yi temsil etmesinde yararlı mıdır?*” sorusunun kanıtı da *Şekil 8* ve *Şekil 9*’da verilen cevaplardır. Öğrencilerin %92’si mezun olup kendi ülkesine döndükten sonra UDEF’le, Türkiye ile bağlantılarının sürmesini istediklerini belirlemişlerdir. UDEF gibi sivil toplum kuruluşları kurmak istediklerini, Türkiye ile birlikte projeler yürütmek istediklerini, kendi ülkelerindeki misafir öğrencilere bu kuruluş gibi yardımcı olmak istediklerini, kendi ülkelerinde Türkiye’yi tanıtmak istedikleri, ülkelerinde Türkiye’nin kendi ülkesindeki elçisi olduğunu belirten cevaplar federasyon etkinliklerinin, çalışmalarının boşuna olmadığını yine bir kere daha kanıtlamaktadır. Ancak öğrencilerin “*Kamu diplomasisi hakkında bilginiz var mı?*” sorusuna 43 öğrenci (%72) “Hayır” cevabını vermiştir. Bu aynı zamanda öğrencilerin çoğunluğunun kamu diplomasisi hakkında bilgi sahibi olmadan UDEF faaliyetleri doğrultusunda doğrudan kamu diplomasisi ürünü olduklarını göstermektedir. Kamu diplomasisi ürünü olduklarının farkına varmadan UDEF ideolojisi altında kaldıkları STK’nın amaçlarına ulaşıyor olduğunu söylemektedir. “*UDEF’in çalışmalarını kamu*

diplomasisi açısından nasıl değerlendirirsiniz?” sorusu önceki soruyla bağlantılı olduğu için aynı oranda (%72) 43 öğrenci bu soruyu cevapsız bırakmıştır. Aynı zamanda UDEF ile bu öğrenciler ortasındaki ilişkinin çift taraflı olup olmadığına dair soru sorulduğunda çoğunluğun (22 öğrenci) “Fikrim yok” demesi öğrencilerin bu kuruluşun yaptığı çalışmalarını iyice anlamadıklarını ve önemsemediklerini de göstermektedir. Ancak aynı oranda “Çift taraflı” diyen %37 (22 öğrenci) öğrenci bu fikrin tam tersini ortaya koymaktadır. Birbirine zıt gelen bu cevaplar yukarıda belirtildiği gibi öğrencilerin kamu diplomasisi hakkındaki bilgilerine dair cevaplandırdıklarını söylemek mümkündür. Bu yine de federasyonun yürüttüğü çalışmalarının daha etkin hale getirilmesi, daha bilinçli yapılması ve kalitesinin artırılması gerektiğini göstermektedir. UDEF’in bir STK olarak değerlendirildiğinde çoğu öğrenciler bu kurumun ikinci ailesi olduğunu, her zaman yanında kardeş gibi kolladığını, maddi ve manevi destek sağladığını, yabancı ülkede kendilerini yabancı hissetmediğini söylediklerini de vurgulamak gerekir (Şekil 4).

Yukarıdaki sonuçlara bakılarak araştırma varsayımlarının %99’u olumlu şekilde kanıtlanmıştır:

- UDEF’in yaptıkları faaliyetler, kamu diplomasisi yaratmada yararlıdır.
- Sivil toplum kuruluşları kamu diplomasisi alanında eğitim, kültür, siyaset ve maneviyat konulu faaliyetler yürütmektedirler.
- Kamu diplomasisinde sivil toplum kuruluşları önemlidir.
- UDEF’in gerçekleştirdiği faaliyetlerden dolayı Türkiye’de eğitim gören yabancı uyruklu öğrenciler Türkiye’yi sevmektedirler.
- UDEF’in yürüttüğü çalışmalar Türkiye’de eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilerin kendi ülkelerinde Türkiye’yi temsil etmesinde yararlıdır.
- Sivil toplum kuruluşlarının yabancı ülkeler arasında siyasi, hukuki, sosyal, kültürel, tarih ve coğrafi temelli ilişkilerle ilgili yaptıkları faaliyetleri kamu diplomasisi alanına girmektedir.
-

Genel olarak araştırma amaçlarına ulaşmıştır. UDEF, Türkiye’deki uluslararası öğrencilerle çalışan tek STK kurumu olduğu bir kez daha belirlenebilir. Araştırma varsayımlarından görüldüğü gibi UDEF’in yürüttüğü çalışmalar kamu diplomasisi alanında etkin ve doğru yönde olduğu, amaçlarına ulaşabilir seviyeye doğru hareket ettiği söylenebilir. UDEF, Türkiye’nin uluslararası arenada kendini eğitim diplomasisi açısından tanıtmada önemli bir rol oynayan kuruluş olduğu değerlendirilmiştir. Böyle devam ettiği takdirde UDEF, ulusal ve uluslararası düzeyde kamu diplomasisi çalışmalarını daha etkin bir hale getiren sivil toplum kuruluşu olabilir.

KAYNAKLAR

- Abzhaparova L.Zh. Sarsembaeva A.B. (2013). Narodnaia Diplomatiia Kak Faktor Mezhdunarodnykh Otnoshenii: İstoricheskii Opyt Kazakhstana, Fundamental'nye İssledovaniia, 11, 1520-1523.
- Ahmeduev, A. SH. (2014). “Grazhdanskoye Obshchestvo Rossii: Sushchnost', Kontseptual'nyye Osnovy i Napravleniya Formirovaniya”. Voprosy Sotsiyal'noi Teorii, 215-224.
- Akdeniz, B. (2014). Sivil Toplum, Neo Osmanlılık ve İHH. Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Akın, F. Erdem, T. (2004). Sivil Toplum ve Kuruluşları Üzerine Bir Araştırma: Konya Örneği (Birinci Baskı). Türkiye: TÜRKEVİ-Akça Yayını.
- Altunay, E., Oral G., Yalçınkaya M. (2014). Eğitim Kurumlarında Mobbing Uygulamalarına İlişkin Nitel Bir Araştırma, Sakarya University Journal of Education, 4(1), 62-80.
- Andreeva, O. S. (2010). Nepravitel'stvennyye Organizatsii (NPO) Kak Institut Razvitiya i Pereustroystva Mira, Nauchnyye Vedomosti, 219-226.
- Andreeva, O. S. (2010). Nepravitel'stvennyye Organizatsii i Politicheskoye İzmeneniya v Mirovom Soobshchestve, Izvestiya Altayskogo Gosudarstvennogo Universiteta, 243- 247.

- Arpacioğlu, K. (2012). Bir Yumuşak Güç Aracı Olarak Kamu Diplomasisinin Terörle Mücadelede Uygulanması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Polis Akademisi, Ankara.
- Aslan, S. (2010). Sivil Toplum ve Demokrasi, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 15(2), 357-374.
- Ateş, H., Nohutçu, A. (2006). Kamu Hizmeti Sunumunda Gönüllü Kuruluşlar ve Devlet, SÜ İİBF Sosyal ve Elektronik Araştırmalar Dergisi, 6, 245-276.
- Avcı, M. (2007). Yönetişim Çerçevesinde Sivil Toplum Kuruluşlarının Değişen Rolü ve Sivil Toplum Kuruluşları Üzerine Bir İnceleme: Isparta İli Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Aydın, A. (2017). İletişim Stratejileri Bağlamında Türk Dış İlişkilerinin Kamu Diplomasisi Açısından Değerlendirilmesi: İsrail ve Rusya Krizi Örnekleri, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Baryshnikov D.N., Kostyuk R.V., Tkachenko S.L. (2009). Effektivnost' Diplomatii, Rusya: "BBM" Yayını, 7.
- Basov, S. A. (2012). Grazhdanskoye Obshchestvo i Grazhdanskiye Otnosheniya: Poisk Smysla, Sotsiologicheskoye İssledovaniya, 74-82. 134
- Bektaş, İ. (2014). Sivil Toplum Kuruluşlarında Yönetim ve Yönetim Sorunları, İstanbul: Semerci Yayınları, Yazın Basın Yayın Matbaacılık. Bel'skikh, I.Ye. (2013). Chempionat Mira Po Futbolu-2018 İ Perspektivy Razvitiya Turizma Na Primere Volgogradskoy Oblasti, Regional'naya Ekonomika: Teoriya İ Praktika, 37, 55-60.
- Betmakaev, A.M. (2012). Propaganda İ Publichnaya Diplomatiya: Amerikanskaya İnitsiativa "God Yevropy" i Otnosheniya Mezhdru SSHA i ES v 1973 g., Altayskaya Shkola Politicheskikh İssledovaniy, 103-112.
- Bondarenko, E. O. (2018). Ponyatie Grajdanskogo Obshestva i Ego Struktura v Sovremennoi Politicheskoi Nauke, Cyberleninka Elektronik, 1-6.
- Burlinova N. (2014). Publichnaya Diplomatiya Rossii: Praktika İ Problemy Stanovleniya, Vestnik Analitiki, 3(35), 30-41. Caniklioğlu, D. M. (2009). Sivil Toplum ve Türkiye Demokrasisindeki İzdüşümleri, Türkiye: Seçkin Yayıncılık.
- Clark, A.M. (1995). Non-Governmental Organizations and their Influence on International Society, Journal of International Affairs, 2(48), 113-125.
- Cowan, G., Arsenault, A. (2008). Moving from Monologue to Dialogue to Collaboration: The Three Layers of Public Diplomacy, The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science, 616.
- Çaha, Ö. (1997). 1980 Sonrası Türkiye"sinde Sivil Toplum Arayışları, Ankara: Yeni Türkiye.
- Çaha, Ö. (1999). Liberal ve Sosyalist Ülkelerde Sivil Toplum, Ankara: Liberal Düşünce Dergisi, Liberte Yayınları, No 16, 104-128.
- Çakar, İ.Y. (2018). Bölgesel Kalkınmada Sivil Toplum Kuruluşlarının Rolü: Van Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Çavuş, F. (2015). İlkokullardaki Öğretmenlerin Sivil Toplum Kuruluşlarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi (Edirne Örneği), Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Darendorf, R. (1998), Revolyutsiya i Grazhdanskoye Obshchestvo. Razmyshleniya o Revolyutsii v Yevrope, 67. Demir, H., Güllü, A. (Baskıda). Taş Sertliği ve İşleme Parametrelerinin Yüzey Pürüzlülüğü ve Taşlama Kuvvetlerine Etkilerinin İncelenmesi. Gazi Üniversitesi, Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi, 114-116.
- Doğan, İ. (1999). Sivil Toplumun Kültürel Temelleri, Polis Bilimleri Dergisi, 1(4), 133-146.
- Dokuchaeva, S.V. (2016). Analiticheskaya Model' Kul'turnoy Diplomatii: Perspektivy Utochneniya İssledovatel'skogo Instrumentariya, Upravleniye v Sovremennykh Sistemakh, 41-48. 135

- Dolinskii, A.V. (2011) Evolyutsiya Teoreticheskikh Osnovaniy Publichnoy Diplomatii, Vestnik MGIMO Universiteta, 275-280.
- Dolinskii, A.V. (2011). Diskurs O Publichnoy Diplomatii, Moskova: NauchnoObrazovatel'nyy Forum Po Mezhdunarodnym Otnosheniyam, 63-73.
- Dolmatova, T.V., Sorokin, L.V. (2015). Fizicheskaya Kul'tura i Sport Kak Faktor Publichnoy Diplomatii, Vestnik Sportivnoy Nauki, 10-12.
- Dolmatova, T.V., Sorokina, L.V. (2015). Fizicheskaya Kul'tura i Sport Kak Faktor Publichnoy Diplomatii, Vestnik Sportivnoy Nauki, 10-12.
- Duman, F. (2003). Sivil Toplum, Siyaset (Sekizinci Baskı), (ed.) M. Türköne, Ankara: Lotus. Fidancı, Y. (1999). Sivil Toplum-Asgari Devlet-Sivil Devlet, (Der. E. Özdalga, S. Persson), İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayınları.
- Filimonov, G.YU. (2012). Aktual'nyye Voprosy Formirovaniya Rossiyskogo Potentsiala "Myagkoy Sily", Vestnik Rossiyskogo Universiteta Druzhby Narodov, 67-82.
- Fomin, Y.A. (1993) Physical culture and sport in contemporary socio-economic transformations in Russia: natural and accidental, Theory And Practice Of Physical Culture, 18-19.
- Fominyh, A.E., Yarıgın, G.O. (2016). Ekologizatsiya Publichnoy Diplomatiı SSHA, Vestnik SPBGU, 110-120.
- Fortner, R. (1993). International Communication, California:Wadsworth Publishing, 278.
- Glebov, M.S. (2018). Elementy i Mekhanizmy Novoy Publichnoy Diplomatii Vo Vneshney Politike Gosudarstva, Gosudarstvennoye Upravleniye, Elektronnyy Vestnik, 275-293.
- Habermas, J. (1991). The Structural Transformation Of The Public Sphere: An Inquiry Into A Category Of Bourgeois Society, (Translated By Thomas Burger With The Assistance Of Frederick Lawrence), First MITpress Paper Back Edition.
- Hollingsworth, P. M., and Hoover, K. H. (1999). İlköğretimde öğretim yöntemleri (Çev. T. Gürkan, E. Gökçe ve D. S. Güler). Ankara Üniversitesi Rektörlüğü Yayınları No 214. (Eserin orijinali 1991'de yayımlandı), 32, 87-92.
- İnternet: Pavlovskii, B., Kul'turnaya Diplomatiya Kak Instrument "Myagkoy Sily" i Provodnik Natsional'nykh Tsennostey, Evroziiskiye İsledovaniya Dergisi, URL: <http://eurasian-studies.org/archives/2034>, Son Erişim Tarihi: 27.01.2019.
- İnternet: A Beacon of Hope. A Report from the U.S. Advisory Commission on Cultural and Educational Affairs. April 1963, URL: <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED022412.pdf>, Son Erişim Tarihi: 01.02.2019.
- İnternet: Akçadağ, E. (2010). Avrupa Birliği Sürecinde Kamu Diplomasisi Faaliyetlerinde Sivil Toplum Kuruluşlarının Rolü, URL: <https://www.kamudiplomasisi.org/makaleler/makaleler/78-avrupa-birlii-suerecinde-136-kamu-diplomasisi-faaliyetlerinde-sivil-toplum-kurulularnn-rolue>, Son Erişim Tarihi: 27.01.2020.
- İnternet: Gadiri-Abiyane, M. KH., Kul'turnaya Diplomatiya i Predstavleniye İstinnogo Obraza İslamskogo İrana, URL: <https://inosmi.ru/world/20140219/217659870.html>, Son Erişim Tarihi: 27.01.2019.
- İnternet: Gullion, E. Murrow Center Institutional Brochure, Fletcher School of Law and Diplomacy. In: ISIA Alumni Association: What is Public Diplomacy? / Tufts University, 1965, URL: http://uscpublicdiplomacy.org/blog/060418_public_diplomacy_before_gullion_the_evolution_of_a_phrase, Son Erişim Tarihi: 27.01.2019.
- İnternet: Kuznetsova, E.V. Mezhdunarodnyye Nepravitel'stvennyye Organizatsıı Pravovyye Voprosy, Uchebnoye posobiye dlya studentov yuridicheskikh spetsial'nostey, URL: https://www.fir.bsu.by/images/departments/il/il-materials/ilstudyprocess/kuznetsova/kuznetsova_INGO_uchebnoe_posobie.pdf, Son Erişim Tarihi: 02.02.2019
- İnternet: Leonard, M. Diplomacy by Other Means // Foreign Policy, URL: <https://foreignpolicy.com/2009/11/09/diplomacy-by-other-means/>, Son Erişim Tarihi: 01.02.2019.

- İnternet: Leonard, M., Stead, C., Smewing, C., Public Diplomacy. London: The Foreign Policy Centre, URL: <https://fpc.org.uk/wp-content/uploads/2006/09/35.pdf>, Son Erişim Tarihi: 29.01.2019
- İnternet: Mekhdiyeva, U.M. (2018). Rol' Nepravitel'stvennykh Organizatsiy V Publichnoy Diplomatii (Na Primere Fonda Geydara Aliyeva), Mirovaya politika,1(24), 32, URL: https://e-notabene.ru/wi/article_25428.html, Son Erişim Tarihi: 27.01.2020.
- İnternet: Votintseva, K.A., Kul'turnaya Diplomatiya Kitaya, Gumanitarnye Nauchnye İsledovaniya, Elektronnıy Resurs, URL: <http://human.snauka.ru/2014/11/8065>, Son Erişim Tarihi: 27.01.2019.
- İvanova, E.N., İvanov, V.İ. (2012). Vzaimodeystviye Mezhdunarodnykh Nepravitel'stvennykh Organizatsiy s OON Mezhravitel'stvennyı Organizatsiyami, Vestnik RGGU, 57-66.
- James, A. (2003). "Diplomacy and International Society", International Relations 6(6) (1980): 931–948, (quoted in Christer Jönsson and Martin Hall, "Communication: An Essential Aspect of Diplomacy") International Studies Perspectives, 4, 196.
- Karakurt, R. (2010). Avrupa Birliği'ne Uyum Sürecinde Türkiye'de Sivil Toplum Kuruluşlarıyla İlgili Yapısal ve Yasal Düzenlemeler ve Sivil Toplum Kuruluşlarının Farkındalığı, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Kara-Murza, S. G. (2008). Marks Protif Russkoi Revolyutsii, Moskova-Eksmo Yayını.
- Keane, J. (1988). Civil Society and the State – New European Perspectives, London and New York: Verso. 137
- Keane, J. (1994). Demokrasi ve Sivil Toplum, (Çev: N. Erdoğan), İstanbul-Ayrıntı Yayınları.
- Keane, J. (1998). Civil Society: Old Images New Visions, Oxford, Cambridge: Polity Press, 6.
- Keck, M., Sikkink, K. (1998). Activists Beyond Borders. New York and Cornell University Press.
- Keohane, R.O., Nye J.S. (1972). Transnational Relations and World Politics, Cambridge (MA): Harvard Univ. Press.
- Keyman, E. (2006). Türkiye'de Sivil Toplum Serüveni İmkânsızlıklar İçinde Bir Vaha, (Çev. Fuat), Ankara: Sivil Toplum Geliştirme Merkezi.
- Klinkovskaya, YU. YA. (2016). Grazhdanskoye Obshchestvo Kak Faktor Demokratizatsii Gosudarstva, Voprosy Sotsial'noy Teorii, 242-249.
- Kontsevaya, N.A. (2015). Pablık Rıleyshnz i Yeye Osobaya Sfera - Publichnaya Diplomatıya: Paradıgmy Izucheniya, Gumanitarnıye, Sotsial'no-Ekonomicheskiye İ Obshchestvennyye Nauki, 80-83.
- Krasnikova, E.V. (2014). O Nekotorykh Osobennostyakh Formirovaniya Ponyatiy "Publichnaya Diplomatıya" i "İmidzh Gosudarstva", Aktual'nyye Problemy Gumanitarnıkh İ Yestestvennykh Nauk, 307-312.
- Kurt, S. (2014). Sivil Toplum Kuruluşlarında İnsa Kaynakları Yönetimi; İHH İnsani Yardım Vakfı Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Yalova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yalova.
- Lester Salamon, M. (1994). The Rise of Non-Profit Sector, Foreign Affairs, 73(4).
- Mamut, L. S. (2002). Grajdanskoe Obshestvo i Gosudarstvo: Problema Sootnosheniya, Obshchestvennyye Nauki i Sovremennost', 94-103.
- Markal, B. (2014). Sivil Toplum Kuruluşları ve Büyükşehir Belediyelerinin Ortak Çalışmaları, Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Marshall, P. (1997). Positive Diplomacy, New York: St. Martin's Press, 8.
- Mel'nikova, M.İ. (2018). Publichnaya Diplomatıya Kak Instrument Vneshney Politiki v Sovremennykh Mezhdunarodnykh Otnosheniyakh, Vypusknaya Kvalifikatsionnaya Rabota, Ekaterinburg.
- Michael, J. Waller, (2009). Cultural Diplomacy, Political Influence, and Integrated Strategy // Strategic Influence: Public Diplomacy, Counterpropaganda, and Political Warfare, Ed. Washington DC: Institute of World Politics Press.

- Muhametov, R.S. (2014). Spetsifika Obshchestvennoy Diplomatiy Kak Instrumenta Vneshney Politiki Gosudarstva, *Izvestiya Ural'skogo Federal'nogo Universiteta*, 84- 90. 138 Nas, İ. (2016). Europeanization of Greece and Turkey in Comparative Perspective: The Role of Business Associations and Civil Society Organizations, Master Thesis, Koç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Naumov, A. O. (2013). Mezhdunarodnyye Nepravitel'stvennyye Organizatsii i Problemy Global'nogo Upravleniya, *Gosudarstvennoye Upravleniye, Elektronnyy Vestnik*, 8(39), 15-23.
- Naumov, A.O. (2017). K Voprosu o Perspektivakh Sportivnoy Diplomatii Rossii (Na Primere Populyarizatsii Bor'by Sambo), *Gosudarstvennoye Upravleniye. Elektronnyy Vestnik*, 56-70.
- New drug appears to sharply cut risk of death from heart failure. (1993, July 15). *The Washington Post*, 15-17.
- Nikiforova, G.YU., Mazurenko, A.V. (2013). Brending i Publichnaya Diplomatiya Kak Faktory Ustoychivogo Razvitiya Territorii v Usloviyakh Globalizatsii, *Problemy Sovremennoy Ekonomiki*, 187-189.
- Nurlanov, E.N. (2016). Rol' Nepravitel'stvennykh Organizatsiy vo Vnutrenney Politike Suverennykh Gosudarstv (Na Primere Kyrgyzskoy Respubliki i Respubliki Kazakhstan), *Vypusknaya Kvalifikatsionnaya Rabota*, Bişkek.
- Nye, J. S. (2005). *Soft Power and Higher Education, The Internet and the University*, (Devlin, M., Larson, R., Meyerson, J.), 11-14.
- Nye, J.S. (2003). *The Paradox of American Power: Why the World's Only Superpower Can't Go It Alone*, New York: Oxford University Press.
- Nye, J.S. (2004). *Soft Power. The Means to Success in World Politics*, New York: Public Affairs, 192.
- Nye, J.S. (2006). Gibkaya Vlast'. Kak Dobit'sya Uspekha v Mirovoy Politike (çev. İ.V. Supruna), *Novosibirsk— Moskva: Fond Sotsioprognozticheskikh İssledovaniy “Trendy”*, (Eresin orijinali 2004'te yayımlandı), 115-117.
- Orlova, İ.V. (2006). Teoriya Grazhdanskogo Obshchestva: K Istorii Voprosa, *Filosofiya i Obshchestvo*, 116-133.
- Öztekin, A. (2007). *Siyaset Bilimine Giriş (Beşinci Baskı)*, Ankara: Siyasal Kitapevi. Panova, Ye. P. (2010). Sila Privlekatel'nosti: İspol'zovaniye “Myagkoy Vlasti” v Mirovoy Politike, *Vestnik MGIMO-Universiteta*, 4(13), 91–97. Paul, A. Smith, JR. (1989). *On Political War*, Washington: National Defense University Press, 7.
- Pogodin, S.N. (2017). *Gastrodiplomatiya Kak Chast' Publichnoy Diplomatii Shvetsii*, *Vypusknaya Kvalifikatsionnaya Rabota*, Petersburg. 139 Popova, YU. S.,
- Taradanov, A. A. (2012). Teoretiko-Metodologicheskiye Osnovy Opredeleniya Sotsial'no-Ekonomicheskoy Effektivnosti Nekommercheskoy Sfery, *Vestnik Chelyabinskogo Gosudarstvennogo Universiteta (Chelyabinsk Devlet Üniversitesi Bülteni)*, 79-83. Reinalda, B. (2001). “Private in Form, Public in Purpose: NGOs in International Relations Theory” in B. Arts, M. Naartmann, B. Reinalda. *Non-State Actors in International Relations*. Aldershot: Ashgate.
- Reinalda, B., Verbeek, B. (2001). “Theorizing Power Relations between NGOs, InterGovernmental Organisations and States” in B. Arts, M. Naartmann, B. Reinalda. *NonState Actors in International Relations*. Aldershot: Ashgate.
- Rılov, E. V. (2016). Formirovanie Publichnoy Diplomatii Rossii v 21. Veke, *Vypusknaya Kvalifikatsionnaya Rabota*, Yujno-Ural'skii Gosudarstvennyi Universitet.
- Rodkin, P. (2007). *Vizual'naya Politika. Firmenniy Stil' Rossii*, Rusya: Sovpadeniye, 55.
- Rosenau, J. (1990). *Turbulence in World Politics: a Theory of Change and Continuity*, Harvester Wheasheaf.
- Rudneva, V.YU. (2013). Publichnaya Diplomatiya Kak Mekhanizm Formirovaniya Gosudarstvennoy Imidzhevoy Strategii, *Vestnik Gosudarstvennogo i Munitsipal'nogo Upravleniya*, 163-169.

- Saktaganova, Z. G., Ospanova, D. D. (2013). Istoricheskiy Obzor Mirovogo Opyta Razvitiya i Funktsionirovaniya Nepravitel'stvennykh Organizatsiy (1980-2011 y.y), Omskiy Nauchnyy Vestnik, 47-50.
- Sancar, G.A. (2012). Uluslararası Halkla İlişkiler Yöntemi Olarak Kamu Diplomasisi: Türkiye İçin Bir Model Önerisi, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Satıbekova, E. S. (2013). Strukturnoye Izmereniye Nepravitel'stvennykh Organizatsiy: Vneshnyaya i Vnutrennyaya Sreda, Vestnik MGUKI, 78-81.
- Slavin, B. (2008). Russia in search of ideology, Svobodnaya Mysl', 21-34.
- Spurk, CH. (2015). Understanding Civil Society - History, Debates, And Contemporary Approaches, Zurich University of Applied Sciences, 1-25.
- Stetsko, E. V. (2010). Nepravitel'stvennyye Organizatsii: Formirovaniye Politicheskogo Brenda, Vestnik MGIMO Universiteta, 108-113.
- Stetsko, E. V. (2012). "Global'noye Upravleniye" i Rol' Nepravitel'stvennykh Organizatsiy V Yego Stanovleni, Obshchestvo. Sreda. Razvitiye (Terra Humana), 110-115.
- Surcik, D.V. (2013). Anglo-Germanskaya Informatsionnaya Voyna V SSHA V Gody Pervoy Mirovoy Voyny, Prostranstvo i Vremya, 88-93.
- Surma, I.V. (2015). Tsifrovaya Diplomatiya v Mirovoy Politike, Gosudarstvennoye Upravleniye Elektronnyy Vestnik, 49, 221-249. 140
- Szondi, G. (2008). "Public Diplomacy and Nation Branding: Conceptual Similarities and Differences", Discussion Papers in Diplomacy. Netherlands Institute of International Relations Clingendael, 112, Netherlands.
- Şaştına, T.A. (2019). Publichnaya Diplomatiya Kak Instrument Vneshney Politiki RF, Vypusknaya Kvalifikatsionnaya Rabota, Ural'skiy Gosudarstvennyy Pedagogicheskiy Universitet, Institut Sotsial'nykh Nauk, Ekaterinburg.
- Şerşnev, İ.L. (2012). Rol' Nepravitel'stvennykh Organizatsiy v Instiutalizatsii Rossiyskoy Obshchestvennoy Diplomatii, Znaniye. Ponimaniye. Umeniye, 52-58.
- Talas, M. (2011). Sivil toplum kuruluşları ve Türkiye perspektifi, Niğde Üniversitesi Türklük Bilimi Araştırmaları, 29, 387-401. Tsivatyi,
- V.G. (2014). Publichnaya i Kul'turnaya Diplomatiya Ukrainy 21 Veka: İnstitutsional'noye İzmereniye i Strategii Razvitiya, Diskurs-Pi, 124-127.
- Tsvetkova, N.A. (2011). Programı WEB 2.0 v Publichnoi Diplomatii SSHA// SSHA i Kanada: Politika, Ekonomika i Kul'tura, Vestnik Volgogradskogo Gosudarstvennogo Universiteta, 109-122.
- Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme, Eğitim ve Bilim/Education And Science Dergisi, 24, 543-560.
- Tverdohlebov, N.İ. (2003). Mezhdunarodnyye Nepravitel'stvennyye Organizatsii v Sisteme Sovremennykh Mezhdunarodnykh Otnosheniy, Kul'tura Narodov Prichernomor'ya, 42-46.
- Uluç, V. (2013). Türkiye'de Sivil Toplum ve Demokrasi İlişkisi, C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 14(1).
- Uzdimaeva, N. İ. (2017). Mezhdunarodnyye i Rossiyskiye Nepravitel'stvennyye Organizatsii v Sisteme Pravovoy Samozashchity, Probely v Rossiyskom Zakonodatel'stve. Yuridicheskiy Zhurnal, 133-138.
- Vaisov, K.M., Kudryavtsev, D.V. (2010). Bor'ba sambo. Tekhnika i metodika obucheniya. Omsk: OmGTU.
- Vasilenko, E.V. (2015). Kul'turnaya Diplomatiya Kak Instrument "Myagkoy Sily" Gosudarstva, Portal "Perspektivy".
- Vasilenko, İ.A. (2012). Imidzh Rossii: Kontsepsiya Natsional'nogo Brendinga, Kontury Global'nykh Transformatsiy: Politika, Ekonomika, Pravo, 66-78.
- Watson, F. (2007). Mitigating Anti-Americanism In Turkey Through Public Diplomacy, A Master's Thesis, Ankara.

- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2018). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (On Birinci Baskı), Ankara: Seçkin Yayınevi. 141
- Yıldırım, E. (2004). Demokrasi Sivil Toplum Kuruluşları ve Yönetişim (Birinci Baskı), Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yıldırım, İ. (2004). Demokrasi Sivil Toplum Kuruluşları ve Yönetişim, İstanbul: Seçkin Yayınları.
- Yıldırım, M. (2003). Sivil Toplum ve Devlet, Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, 27(2), 226-242.
- Yılmaz, A. (1997). Sivil Toplum Demokrasi ve Türkiye, Yeni Türkiye Dergisi, No 18.
- Yılmaz, A. (2003). Çağdaş Siyasal Akımlar/Modern Demokraside Yeni Arayışlar, Ankara: Vadi Yayınları.
- Yılmaz, A.N., Kılıçoğlu, G. (2018). Yumuşak Güç ve Kamu Diplomasisi Üzerine Akademik Analizler Türkiye ve Dünyadan Örnekler (Birinci Baskı), Ankara: Nobel Yayın, Eylül.
- Yılmaz, H. (2015). Bir Kamu Diplomasisi Faaliyeti Olarak Dış Yardımlar: Suriye Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Yılmaz, A.N., Kılıçoğlu, G. (2018). Yumuşak Güç ve Kamu Diplomasisi Üzerine Akademik Analizler Türkiye ve Dünyadan Örnekler (Birinci Baskı), Ankara: Nobel Yayın, Eylül.
- Zaharna, R.S. (2007). The Soft Power Differential: Network Communication and Mass Communication in Public Diplomacy, The Hague Journal of Diplomacy, 2, 225-228.
- Zaharna, R.S. (2009). Mapping out a Spectrum of Public Diplomacy Initiatives: Information and Relational Communication Frameworks // Routledge Handbook of Public Diplomacy, (Nancy Snow, Philip M. Taylor), New York: Routledge.
- Zinov'eva E.S. (2013). Tsifrovaia Diplomatia Ssha: Vozmozhnosti I Ugrozy Dlia Mezhdunarodnoi Bezopasnosti, Indeks Bezopasnosti, 1(104), 213-229. Zubova, YA.V. (2013). Grazhdanskoye Obshchestvo: Problemy I Protivorechiya Yego Formirovaniya, Konsept, 20-26.